

Bělohradské listy

5

Časopis Bělohradu a okolí

Vydáno 26. 9. 2008 • Ročník VIII • Cena 14,- Kč

2008

Objektivem Bělohradských listů

slavnosti „Pod Zvičinou“

balón na skautském táboře

zahrada Zdeňka Prchala

countryfestivaloví veteráni

vernisaž Evy Šinkmanové

Pavčina Jíšová - Countryfestival

BĚLOHRADSKÉ LISTY

Časopis Bělohradu a okolí 5/2008

- 2 **OBJEKTIVEM
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ**
- 3 **FEJETON (LENKA VICHNAROVÁ)**
- 4 **ZEPTALI JSME SE ZA VÁS**
- 5 **STAROSTA ODPOVÍDÁ,
ZM INFORMUJE**
- 6 **VE SBOROVNĚ
PŘED PADESÁTI LÉTY
(ZDENĚK PRCHAL)**
- 7 **SUB SPECIE AETERNITATIS
(ZDENĚK PRCHAL)**
- 8-9 **LETIŠTĚ CHOTEČ
- 11. SRAZ ULTRALIGHTŮ
(EDUARD ČELIŠ)**
- 10-11 **HÁJENKY
- MYSLIVNA V BAŽANTNICI
(EDUARD ČELIŠ)**
- 12-13 **JOSEF ČELIŠ ANEB BĚLOHRADSKÝ
FLAŠINET POD MONT BLANKEM
(SVATOPLUK HRNČÍŘ)**
- 14-16 **PROFESOR
WLADIMIR AICHELBURG
(PAVEL ŠUBR)**
- 17 **BYLO NEBYLO ANEB
STARÉ POVĚSTI BĚLOHRADSKÉ
(HANA FRIEDRICHOVÁ)**
- 18 **Z DOPIŠŮ ČTENÁŘŮ**
- 19 **UDÁLOSTI - ZAJÍMAVOSTI**
- 20 **VÁCLAV HAMAN
- STŘELEC Z ÚJEZDA (PAVEL ŠUBR)**
- 21 **AMULET
MARATON PODKRKONOŠÍM
(PAVEL ŠUBR)**
- 22 **PŘÍHODY KAPŘÍKA PEPÍKA
(JAROSLAV JIRÁSKO)**
- 23 **FOTO VÁCLAV LEJDAR**

FOTOGRAFIE NA OBÁLCE:

STR. 1 VÁCLAV LEJDAR
ZÁVODY CROSS COUNTRY
STR. 24 HANA ELIÁŠOVÁ
BUK OD PRAMENE JAVORKY

**DALŠÍ ČÍSLO
BĚLOHRADSKÝCH LISTŮ
VYJDE 28. 11. 2008**

Bělohradské listy

Vydává Město Lázně Bělohrad
Vychází jako dvouměsíčník
Redakční rada: Ladislav Stuchlík (šéfredaktor), Eduard Čeliš, Svatopluk Hrnčíř, Josef Špür, Ing. Pavel Šubr, Mgr. Antonie Vanišová, Ing. Lenka Vichnarová.
Povoleno MK ČR pod č. E 10901
Adresa: **Město Lázně Bělohrad**
Městské kulturní středisko,
Barákova 3, 507 81 Lázně Bělohrad
Telefon: 493 792 208, Fax: 493 792 484
E-mail: mks@lazne-belohrad.cz
Grafika, sazba a tisk: tiskárna ARPA,
Kotkova 792, Dvůr Králové n. L.

Ještě nějaké herny, prosím!

Guinnessova kniha rekordů to sice ještě nezaznamenala, ale zástupci agentury Dobrý den z Pelhřimova, kteří vedou statistiku českých „nej“, by o tom asi měli vědět. Bělohrad zřejmě usiluje o zápis do knihy rekordů – v poměru počtu heren k rozloze náměstí. Nedávno přibyla čtvrtá, pro změnu vyvedená v zelené a s non-stop provozem.

Jestli se má stavět či zprovoznit ještě další, tak prosím, zda by mohla být blíž základní škole. Ať děti vědí, o čem je život!

Ať to nemají daleko a lépe mohou propadnout hazardu. Bude víc nešťastných rodičů, partnerů, sourozenců. Víc zkažených životů.

Napadá mě, jakou alternativu nabízíme dětem? Těm, které s očima rozšířenými údivem procházely nedávno krásně připraveným pohádkovým lesem až na Byšička. Mají fantazii, jsou otevřené poznání. Všem, bohužel i tomu ze světa hazardu.

Argumenty, že s tím město nemůže nic dělat, neobstojí. Jak to, že v jiných městech mohou? Vykáží herny z centra města nebo dokonce zamezí hazardu do města vstup vůbec.

Jde jim o víc, než jen o peníze do městské pokladny. Platí to třeba o Bohumíně. Před omezením hazardu tam fungovalo 144 automatů, v roce 2007 klesl jejich počet o 100! přístrojů, teď jich tam funguje se souhlasem města 32. Radní, ostře zaměřeni proti hazardu, s ním bojují už od roku 2005. Tehdy jednomyslně schválili vyhlášku, která provoz automatů na konkrétních ulicích v centru zakazuje. Příjmy do pokladny klesly o 5 milionů korun. Město tento propad pochopitelně pociťuje, ale rádo ztrátu oželí. Do automatů totiž lidé vložili ročně 50 milionů korun, kvůli nim zneužívali nezaměstnaní a sociálně slabší lidé sociální dávky, zvýšila se kriminalita.

Bohumín se stal také zakládajícím členem Sdružení měst a obcí proti hazardu. A Bělohrad? Herny přibývají, další prý má být v bývalém Pižlově domě.

Mám v Bělohradě ráda spoustu věcí, herny mě ale strašně štve. Město se nadprůměrně stará o sport a kulturu včetně vydávání kvalitních Bělohradských listů. Donedávna tu byla také prodejna knih s milou paní vedoucí. Jsou pryč. Škoda, že je nikdo nenahradil a k běžné knižní produkci nepřidal nabídku levných knih, map, pohledů, CD či DVD. Třeba by se uživil, lázeňští hosté s trochou větší porcí volného času než mají místní, by to možná ocenili.

Místo zelené herny v nevkusně obnoveném domě by mohla být také třeba internetová kavárna nebo čajovna. Či alespoň další penzion, když není často možné sehnat ve městě žádnou volnou postel.

Rostoucím počtem heren město větší věhlas nezíská, spíš některé návštěvníky odradí.

Lenka Vichnarová

Zeptali jsme se za Vás

Může stavební úřad ovlivnit barvu a vzhled fasád domů v centru města???

Může a nemůže... Zdá se Vám, že je to odpověď jak z pohádky o chytré horáky? Nezbývá než Vám tu divnou odpověď objasnit.

Nový stavební zákon č. 183/2006 Sb. přinesl některá zjednodušení, která napomáhají Vám stavebníkům a usnadňují práci nám úředníkům, avšak na druhou stranu některé stavební činnosti teď mohou probíhat bez našeho ovlivňování.

Nová fasáda domu patří mezi udržovací práce, které podle § 81 odst. 3 písm. b) nevyžadují rozhodnutí o změně stavby ani územní souhlas. Záleží na stavebníkovi, zda přijde svůj záměr na stavební úřad zkontrolovat a my máme možnost jeho záměr ovlivnit.

Pokud se jedná o exponované pohledové místo, jakým náměstí většinou bývá, měla by se nová stavba přizpůsobit charakteru daného území a neměla by negativně narušit vzhled místa. Nové stavby jsou předmětem stavebního povolení či ohlášení, kdy stavebník předkládá projektovou dokumentaci zpracovanou autorizovaným projektantem nebo architektem. To by mělo být zárukou, že záměr investora posoudil, případně navrhl odborník. Stavební úřad je povinen posoudit, zda je navrhovaná stavba mimo jiné v souladu s cíli a úkoly územního plánování, zejména s charakterem území, s požadavky na ochranu architektonických a urbanistických hodnot v území.

Co ale se stávajícími domy a jejich novými fasádami? Centrum našeho města není vyhlášenou městskou památkovou rezervací ani zónou, kde by do této problematiky vstupovali svými požadavky památkáři. Zákon tedy nepovínuje

vlastníky nemovitostí v centru našeho města přijít na stavební úřad konzultovat barvu nové fasády...

Některá města si nechávají zpracovat odborníky architektonicko-urbanistickou studii, která nemá charakter rozhodnutí a o její závaznosti tedy lze opět polemizovat. Nabízí se i možnost najmout externího architekta, který by nám s touto problematikou poradil.

V § 152 odst. 1 stavebního zákona se praví, že stavebník při provádění stavby musí mít na zřeteli i šetrnost k sousedství. Co si pod tím představít: že při opravě fasády neponičím fasádu sousedovi a nebo že neudělám moderní červenou fasádu vedle sousedovy smetanové s historickými prvky? Pro každého jedince slovo šetrnost představuje něco jiného...

To nic ale nemění na tom, že pokaždé to bude o ochotě vlastníka nemovitosti spolupracovat, dohodnout se, ochotě naslouchat odborníkům. Vždyť ne všichni z nás uznávají to staré, krásné, co z historické architektury v centru zbývá, ne všichni z nás ctí tradici... Přitom když se v centru rozhlédnete, uvidíte hned několik domů, kde jsou fasády opraveny v duchu mládí těchto domů. A jsou krásné. Někteří vlastníci nemovitostí dokonce chodí nahlížet do archivu stavebního úřadu, aby svoji nemovitost opravili do detailů věrně do její původní podoby.

A tak nezbývá než na závěr konstatovat, že podoby fasád domů jsou odkázány na dobrovolnost, kultivovanost, vkus, ochotu, pokoru každého z nás... je toho na závěr skoro dost, že? Ale historické dědictví se tenčí a mohli bychom taky nechat něco našim dětem a vnukům, ne?

Alena Zahradníková, vedoucí stavebního úřadu MěÚ

Jak dopadly výsledky fotografické soutěže o nejlepší snímek bělohradských folklorních slavností vyhlášené na jaře letošního roku?

Téma soutěže: Slavnosti písní a tanců „Pod Zvičinou“.

Soutěže se zúčastnilo 7 fotografů. Odborná komise složená ze členů bělohradského fotoklubu vybrala následující snímky:

- 1.místo:** Série portrétů Zdeňka Dryáka - Praha
- 2.místo:** U vodotrysku Lubomír Hoška - Lázně Bělohrad
- 3.místo:** Dívky s hráběmi - Petr Hoška - Lázně Bělohrad

1. místo

Jako nejlepší autor fotografií byl vybrán Zdeněk Dryák - Praha. Vítězný snímek otiskujeme.

Oceněným blahopřejeme a všem děkujeme za účast. Vybraní fotografové získávají diplom a kolekci upomínkových předmětů.

Všechny fotografie chceme vystavit na výstavě otevřené v době Slavností písní a tanců „Pod Zvičinou“ v roce 2009.

Za redakci BL
Ladislav Stuchlík

2. místo

3. místo

Nemohli byste omezit provozní dobu barů a heren na náměstí? Kvůli rámusu z nich se lidé bydlící na náměstí přes léto pořádně nevyspí!

Omezit otevírací dobu restauračních zařízení město nemůže. Některé obce se o to pokusily, ale jejich vyhlášky byly ministerstvem vnitra zrušeny. Dle nálezů Ústavního soudu č. j. Pl. 17/97 a 42/96 není úkolem obce ani v pravomoci obce upravovat rozsah podnikatelských aktivit a provozní dobu pohostinských zařízení, byť v souvislosti s ochranou veřejného pořádku a nočního klidu. Podle nálezů Ústavního soudu č.j. ÚS 28/97 podmínky a omezení pro výkon určitých povolání nebo činností může stanovit jenom zákon. Výslovné zmocnění, které obsahoval § 96 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, bylo k 1. 10. 2003 zrušeno.

Neuvažujete o předláždění cestičky lesem Bulicí na Byšičky?

Neuvažujeme. Cestička, která je zpevněna pískovcovými kvádry, není jednak v majetku města, ale hlavně je pro pěší vyhovující a její stav je dlouhou řadu let stejný. Navíc ke kostelíku na Byšičkách vede i asfaltová komunikace, takže si každý může vybrat, kterou cestu využije. Domnívám se, že důležitější je postupně opravovat komunikace ve městě.

Nebylo by možné zřídit přechod pro chodce na náměstí mezi obchodním domem Jednoty a prodejnou zeleniny? Je složité se vrátet až na přechod k lékárně.

Tento přechod by byl po několika desítkách metrů od uvedeného přechodu kolem Kadavého, takže by nám téměř určitě nebyl povolen (k návrhu dopravního značení se vyjadřuje Policie ČR a SÚS Královéhradeckého kraje a povoluje ho odbor dopravy MěÚ v Jičíně). Záležitostí se na podnět o. s. Ženský zabývala i rada města a toto řešení z důvodu plynulosti dopravního provozu a nedalekého přechodu u lékárně neschválila.

Když jsem zavolala na policii, že nás obtěžuje volně pobíhající pes, řekli mně, že mám zavolat starostovi. Na koho se mám tedy přistě obrátit?

Odchyt psů skutečně musí řešit obec a také nám každou chvíli ohledně volně pobíhajících psů někdo volá. Na odchyt psů má město proškoleného pracovníka, stačí mu zavolat na číslo 731 407 649, případně vedoucímu místního hospodářství na 603 822 944. Zastupitelstvo města už před několika lety schválilo, že za odchyt psa zaplatí jeho majitel poplatek 1 500 Kč.

Přispívají okolní obce, z nichž chodí děti do bělohradské mateřské a základní školy, na provoz těchto škol? Město dává přece do školství hodně peněz.

Neinvestiční náklady (především energie a údržba) se rozpočítávají na jednoho žáka a alikvotní podíl nám okolní obce hradí. Pokud ale mají vlastní školu, neinvestiční náklady nehradí. Investiční náklady hradí plně město s využitím různých dotací a např. mzdové náklady a náklady na učební pomůcky hradí stát prostřednictvím krajů.

Nešlo by omezit rychlost v Bělohradě na 30 nebo 40 km/hod.? Auta a hlavně motocykly jezdí mnohem rychleji a zamezilo by se tím nebezpečí vzniku dopravních nehod.

Před několika lety došlo ke snížení povolené rychlosti v obcích ze 60 na 50 km/hod., což mělo snížit počet dopravních nehod. Domnívám se, že omezení na 50 km/hod. je naprosto dostačující, ale problém je v ukázněnosti řidičů, kteří tuto rychlost nedodržují. Pro snížení rychlosti na 30 km/hod. není ve městě důvod

(dává se pouze v nepřehledných a nebezpečných úsecích komunikací), navíc by způsobilo komplikace v dopravě a také možnost zbytečného postihu těch řidičů, kteří rychlost 50 km/hod. dodržují. Problém se snažíme řešit umístěním informačních radarů, občasným měřením rychlosti Městskou policií Nová Paka či přizváním Policie ČR.

Zastupitelstvo města informuje

Na zasedání zastupitelstva města, které se uskutečnilo v **aule základní školy 13. srpna 2008**, zastupitelé nejprve schválili prodej pozemků, poté se zabývali řešením kauzy demolice hygienicky nevyhovujícího domu v Zahradní ulici, kde schválili dohodu o vypořádání a zároveň vzali na vědomí stanovisko právního zástupce města k této záležitosti, dále vzali na vědomí informace o neposkytnutí dotací z fondů EU na projekty „Zlepšení kvality života pro obyvatele města Lázně Bělohrad“ a „Výstavba vodovodu a kanalizace v Brtvi“ a schválili podat aktualizované žádosti na oba projekty. Poté schválili podepsání Dohody o vzájemné spolupráci a partnerství s bulharským městem Belene a zabývali se omezením dopravy v Lázeňské ulici. K tomuto bodu přijali usnesení požádat Krajskou hygienickou stanici o zaslání výsledků měření hluku a informovat KHS, Správu a údržbu silnic a odbor dopravy MěÚ v Jičíně, že zastupitelstvo města trvá na svém stanovisku z 11.6., t.j. že ZM souhlasí s uzavírkou Lázeňské ulice pro nákladní dopravu a doporučuje umístění dodatkových tabulek s výjimkou pro místní firmy. Dále bylo schváleno rozpočtové opatření č. 3/08, smlouvy na zpracování energetického auditu a stavebně-technické dokumentace na zateplení budov obou mateřských škol, smlouva o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene, dodatek č. 1 ke kupní smlouvě a zrušení předkupního práva. V diskusi požadovali přítomní občané vyřešit kluk z heren a barů na náměstí K. V. Raise. Zastupitelé uložili radě města posoudit možnost zřízení městské policie a omezení počtu heren ve městě, prověřit možnost, aby provoz heren probíhal pouze za zavřenými okny a dveřmi, a na listopadové zasedání zastupitelstva města pozvat zástupce heren a Policie ČR.

Ve sborovně školy před padesáti lety

Sedící uprostřed - Jaromír Šraml, stojící muži zleva - František Koubek, Zdeněk Prchal, Zdeněk Hrnčíř, František Trávník, Bohuš Mencl

Již celého půl století uplynulo od doby, kdy jsem 1. září 1958 nesměle zaklepal na dveře ředitelny, abych se představil jako nový učitel bělohradské školy. Vzpomínám na všechny ty postavy i postavičky, se kterými jsem se tehdy poprvé setkal ve sborovně tenkrát ještě osmileté střední školy. Většina z nich byla vynikajícími kantory a výraznými osobnostmi, zapálenými pro svůj obor. Vydal jsem se s nimi na svou kantorskou pouť. S některými jsem šel jen kousek cesty, u jiných jejich životní cesta skončila, ale vzpomínka na ně zůstala a je dosud živá. Zde jsou někteří z nich:

Jaromír Šraml, ředitel školy, byl trochu kontroverzní postavou. Byl autoritativní a svou ředitelskou funkci chápal jako funkci politickou. Byl naplněn bezmeznou vírou ve stranu a jí také podřizoval veškerou svou činnost i své rozhodování. Žáky rozlišoval podle třídního původu, preferoval děti dělníků a rolníků. Když někdo měl rodiče živnostníky nebo neměli čistý kádrový profil, měl smůlu a problém s doporučením na střední školu. Problémy měly i děti, které chodily do kostela.

Jeho vědomostní obzor nebyl příliš rozsáhlý. Vyučoval tři předměty: Ústavu, kterou využíval k politickému působení na žáky, kreslení, kterému se nevěnoval, a pracovní vyučování na pozemku. Pěstičské práce měl rád. Na školní zahradě vytyčil každé třídě záhon, o který se musela starat, zalévalo se i v době prázdnin. Měl silné sociální cítění, zajímal se o sociální poměry žáků i učitelů.

Byl pracovitý a o školu se staral, přestože jeho zdravotní stav nebyl dobrý - měl silný revmatismus a zlobilo jej srdíčko. Často jsem jej viděl, jak se přidržoval zábradlí, když s námahou vystupoval po schodech do druhého patra školy. Později jsem s ním přicházel do sporu, když vyžadoval, aby děti mého školního sboru vystupovaly v pionýrských krojích. Abych sporům předešel, dal jsem svému pěveckému sboru jméno Bělohradský dětský sbor a poukazoval jsem na to, že v něm mohou zpívat všechny děti, nikoli jen pionýři.

Jeho zástupcem byl **František Trávník**. Učil fyziku, ale odborně byl na výši ve všech předmětech vyučovaných na II. stupni školy. Říkali jsme, že nosil sukni Komenského. Jako zástupce ředitele školy hlídal chod výuky, často chodil na hospitace a vedl administrativu školy. Byl družné povahy, rozuměl humoru a rád se zasmál. Do sborovny často vstupoval se svým typickým pozdravem „Zdravím vás, chaso neženatá!“ Měl blízký vztah ke kultuře, kdysi zpíval I. tenor ve smíšeném sboru Malát, zazpíval si rád i ve sborovně. Přípravoval se žáky divadelní hry, které sám režíroval. V okresním pedagogickém sboru vedl sekci fyziky.

Opravdovým umělcem v učitelském sboru byl **František Koubek**. Vyučoval matematiku a výtvarnou výchovu. Byl Bohem nadaný malíř, který pro své umění nacházel široké uplatnění i mimo školu. Ilustroval několik knih a časopisů, ovládal řadu technik, grafiku stejně jako dřevoryty,

akvarel i olejomalbu. Ovládal dekorativní písmo, kterým zdobil řadu kronik i pamětních knih. V době, kdy se všechny plakáty na pořádání nejrůznějších akcí psaly ručně, jím psané plakáty byly ozdobou vývěsních tabulí. Pro jevištní akce školních i městských divadelních ochotníků maloval kulisy. V okresním poradním sboru vedl sekci výtvarné výchovy. Byl nositelem titulu Vzorný učitel. V závěru své aktivní činnosti se stal ředitelem základní školy v Hořicích v Podkrkonoší.

Bohuš Mencl učil biologii a botaniku. Byl tělem i duší nadšený sportovec a turista. Neúnavně a obětavě organizoval nejrůznější sportovní, tělovýchovné a turistické akce na škole i ve městě. V okresním pedagogickém sboru vedl sekci biologie. Po roce 1968 se přičinil o znovuzkřížení skautské organizace ve městě a sám se ujal jejího vedení.

Stanislav Rudolf byl tehdy jedním z nejmladších členů učitelského sboru. Vyučoval český jazyk, ke kterému měl vřelý vztah. Už tehdy se začínal projevat jako spisovatel. Napsal divadelní hru o Karlu Václavu Raisovi, kterou škola nastudovala v režii Františka Trávníka. Do školy jezdil na motorce se svou ženou Jaruškou, učitelkou na I. stupni, ze Svatojanského Újezda, kde bydlel. Do sborovny přinášel pohodu a humor, pro který byl oblíbený u žáků stejně jako u učitelů. Řadu legráček jsme vyráběli spolu. Když si dálkovým studiem zvýšil kvalifikaci na III. stupeň, odešel učit na Pedagogickou fakultu do Brandýsa nad Labem, později se stal redaktorem časopisu Květy. Začal se věnovat psaní knih pro mládež a stal se jedním z našich nejuspěšnějších spisovatelů.

Mezi nezapomenutelné postavy sborovny patřila bezesporu i kolegyně **Liduška Munzarová**. Vyučovala matematiku, kterou nejenom dobře ovlá-

dala, ale dokázala ji také naučit. Byla důsledná, přísná a zároveň velice laskavá, ve třídách měla respekt. Kázeň a pořádek si uměla zjednat i při dozoru ve školní jídelně. Vzpomínám, jak dokázala vyčinit děvčatům, která odmítala jíst polévku, že jsou jako opuchlé nitě. Ráda měla humor, byla společenská, měla noblesní vystupování i vyjadřování. Často vzpomínala na svého zemřelého manžela, o kterém dokázala hezky vyprávět. Neustále byla obložená haldou sešitů, které opravovala.

Do školy jezdila autobusem z Horní Nové Vsi. Do sborovny vstupovala ráno mezi prvními a mezi posledními ji opouštěla. Poznal jsem ji jako dámu věku více než středního, která si dokázala uchovat šarm a eleganci. V mládí byla určitě krasavice, neboť jeden vážný bělohradský občan mi vyprávěl, jak jako kluci číhali na to, až se skloní nad jejich sešitem, aby jí nahlédli do výstřihu.

Důležitou osobou každé školy (ne-li tou nejdůležitější) je dobrý školník. A tím byl v té době určitě **František Pěnička**. Neměl práci lehkou, neboť v zimním období zajišťovala teplo ve třídách násypná kamna, která bylo potřeba brzy ráno roztopit a pak během vyučování chodit přikládat. Během odpoledne bylo třeba vyносит popel, nanosit uhlí a připravit topení na příští den. Kromě své práce školnické se zabýval ještě kumštem - vyráběl krásné intarzie. František Koubek mu vždy namaloval nějaké motivy, které František Pěnička precizně vyřezal z různých dřív, nalepil, vybrousil, vyleštil a krásná intarzie byla na světě.

To byla hrst vzpomínek na postavy nejvýraznější. Patřil by mezi ně i pan farář P. Jan Mokřý, který v tom roce ještě mohl učit náboženství. Rád jsem si s ním na chodbě o přestávce vyprávěl politické anekdoty. Zastihl jsem na škole také ještě pana učitele Františka Divíška, když si s námi přišel popovídat. To bylo pouze jednou, v krátké době na to jsem mu zpíval s dětským sborem na pohřbu.

Zdeněk Prchal
foto: archiv autora

Sub Specie Aeternitatis

Od zrušení roboty uběhlo právě letos rovných 160 let. Doba, která od té doby uplynula, se nám zdá sice dlouhá, ale sub specie aeternitatis – pod zorným úhlem věčnosti - je to pouhý okamžik. Dnes už si při slově robota vybavíme maximálně drába, jak dohlíží, aby lidé pracovali na panském. Tato doba však byla pro poddaný lid nesmírně krutá a právě lidé na bělohradském panství její krutost nejvíce pocítili. Proto také její zrušení r. 1848 oslavili poddaní slavnostním průvodem ke Kněžskému háji, kde manifestačně zakopali panský karabáč. (Kněžský háj byl název návrší na západním okraji Bělohradu, dnes je toto návrší nazýváno U Lva. Dříve tu stály sochy valdštejských lvů, o jejichž počtu existují dvě verze. Podle Leontiny Mašínové tam stávalo „dvanácte vztyčených lvů s třináctým korunovaným uprostřed“, - podle druhé – pravděpodobnější – byli lvi jenom tři. Tuto verzi uvádí také K. V. Rais ve svých vzpomínkách. Jeden z těchto lvů stojí v zámecké zahradě poblíže Památníku K. V. Raise. Kněžský háj byl v roce 1863 vykácený a přeměněn na pole.)

Zakopávání panského karabáče proběhlo v Kněžském háji za nepopsatelného jásotu všech poddaných, vždyť bělohradská šlechta byla pověstná svou krutostí. Poddaní byli trestáni libovolně a krutě. Největší krutostí proslula hraběnka Marie Alžběta Šafočová a její syn Vilibald Josef, skutečný komoří. S poddanými nakládal příkře až nelidsky. Býval oděn v červenou kamizolu, stále nosil jezdecký bičik, jímž švihal bezdůvodně sedláky, kdekoli je potkal. Když přišel k robotě a něčí práce se mu nelíbila, musil si robotník lehnout na zem přes záhony a byl vyplácen od pána i drába.

Jak hrozné poměry byly mezi venkovským lidem ještě na počátku XIX. století, např. r. 1804, kdy byla velká neúroda, poznáváme ze zprávy inspektora hořického panství, jenž napsal v úřední zprávě ze dne 27. července 1805: „Člověk musí vidět bídu lidu v zdejší krajině, aby ji považoval za vůbec možnou. Když neopatrně všechny zásoby obilné byly vyvezeny do ciziny a zdejší krajina všech zásob zbavena, byla stížena loňský rok naprostou neúrodou, každý poddaný musel své hotovosti shledatí, aby nakoupili aspoň část nutného osevu. Na chléb nebylo ani pomyslení. Lidé jedli v zimě otruby, ovesnou slámu, prach z mlýnice a okurky a nyní nejedli již dva měsíce nic než trávu. Většina musela prodati dobytek, jednak pro nedostatek píce, jednak aby sehnali peníze na královské berně, drubež nemohli vůbec chovati a tak nemají vůbec nic, co by mohli do žní zpeněžití. Výdělek jejich je při tom pranepatrný, jednak poněvadž nikdo z nedostatku chleba dělníky nechce, jednak ježto dělníci z naprostého nedostatku lidské stravy sami jsou slábi jako mouchy v listopadu...“

Když se v říšském sněmu jednalo o ceně, kterou měl sedlák zaplatit za to, že mu budou snata pouta, vystoupil jeden sedlák, který tvrdými slovy líčil selskou bídu: „Od zámku na tři sta kroků musíme ponížene smekati čepice a kdo chce něco vymoci na pánu, musí nejdříve podplatiti někoho, kdo má právo mluvití s pánem. Vstoupí-li sedlák na zámecké schody, křičejí naň, ať zůstane dole, že smrdí a toho že pán nesnese. Biče a knuty jímíž nám mávají u hlav našich umdlených těl, tím ať se spokojí, to ať je jejich náhrada.“

V památném roce 1848 bylo dne 28. března císařským patentem úplně zrušeno nevolnictví a po známých revolučních událostech r. 1848 byly zrušeny feudální povinnosti robota a poddanství. Současně bylo prohlášeno, že není rozdílu mezi pozemky panskými (dominikálními) a selskými (rustikálními) a pro oboje byly potom zřizovány jedny knihy pozemkové.

A v Bělohradě byl s jásotem pohřbíván panský karabáč...

Zdeněk Prchal, autor obrazu Jaroslav Špillar

LETIŠTĚ CHOTEČ – 11. SRAZ ULTRALIGHTŮ

sobota 12. července 2008

Americko-britský dobrodružný retro film *Báječní muži na létajících strojích* se Sordim, Casselem a Foxem v hlavních rolích. Začátkem osmdesátých let cesta starým túčkem do Moskvy a dvojice britských bombardérů B1 před sedmi lety. Bě jedničky letěly z Anglie rovnou na hradecký letecký den a „točily“ nad naší Bažantnicí.

Tak tohle byly donedávna mé hlavní aviatcké zážitky. Ale druhou červencovou sobotu bylo vše jinak. Na dřívějším „čmelákovém“ chotečském letišti jsem modernoval 11. slet ultralehkých letadel. Náhěra, nevšední zážitek. Počasí slušné, příjemné. Ne jako v září 07, kdy jubilejní desátý sraz doslova propršel.

Pojďme však na počátek místního létání. Píše se červen roku 1996, kdy je ustanoven Letecký klub. Dvanáctého července téhož roku se otevírá letecký provoz v Chotči. Sedmička prvních nadšenců se rozrůstá, přibývá další hangár a první únorový den 2004 vzniká Letecký klub v rámci občanského sdružení. Předsedkyní je Hana Rýdlová. Klub má 16 členů, 5 ultralightů a šest závěsných křidel.

Hodně toho mohl návštěvník na letošním aviatckém srazu vidět:

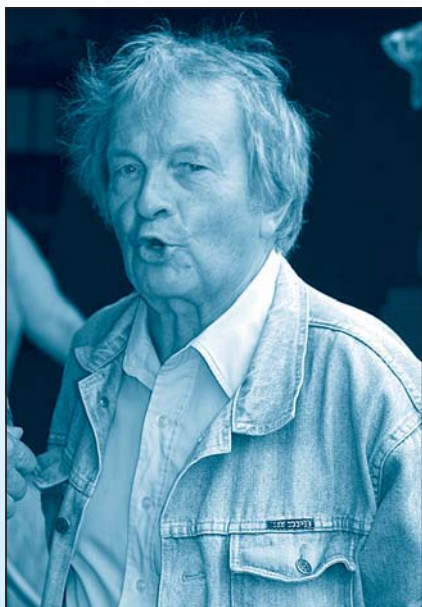
Záchranářské vznášedlo o výkonu 145 koní model HTI 425. Vystoupení modelářů z České Skalice a Hořic, za kterými nebyla pozadu ani domácí dvojice Václava a Zdeňka Kozlových. Jedenáctku motorkářů Černí jezci ze Dvora, kterým vévodil Jan Volák, rychlý borec Racing Teamu Volis. Ukázkou paraglidingu, kterou měli na svědomí **Josef Rýdl junior** a **Luboš Pavlásek**. Seskok dvorských parašutistů, soutěže pro děti, rožnění vepřička. Nelze vynechat stabilní motor kroměřížského Ignáce Lorence z roku 1927, jenž dal vzorně „dokupy“ Jiří Materna. Nadchlo netradiční vystoupení

mužoretů ArtRosa z Hořic, kteří se pomaličku a jistě stávají šlágry letní sezony.

Mirek Voňka, vynikající nástrojař minulosti a fajnšmekr na mašinky mně povídá: „Člověče, tady je k vidění hromada skvostů. Já jdu od zaparkovaného autáku sem k hangáru snad dvě hodiny a pořád mám na co koukat, pořád mám co obdivovat!“

Nestor létání v Chotči mlázovický **Pepa Novák** (71), kterému tady všichni známi neřeknou jinak než gumový dědek, pečlivě zapisoval do příletové knihy každého pilota, každý stroj. A práce měl skutečně dost. Jedenáctý sraz aviatiků v Chotči se vydařil. To potvrzují dva piloti z Dračí letky:

„Je tady nádherný prostředí. Dráha dlouhá, rovná. Dnes to po dešti malinko klouže. Létání se věnuji deset roků, nalétáno mám přes 400 hodin. Red Bull

„Choteč byla fajn. Já létám stejně dlouho jako Láďa Ábel, a létání je super.“ doplňuje **Mirek Drahoš**, konstruktér a stavitel ultralightů.

A co zbývá dodat?

Báječní muži na létajících strojích.

*Eduard Čeliš
foto: Jaroslav Voves*

mně vyhovuje, je to dělnas a přistane na každém poli, louce. Ten nový Sirius z Hradce vypadá ohromně. Tovární éro. S ním bych se trochu bál, že ho poškodím a tak,“ říká **Láďa Ábel**, 45letý Trutnovák, který předváděl divákům se svým hornoplošníkem zajímavou, odvážnou sestavu.

ArtRosa Hořice

HÁJENKA U MÁCHADLA

Pohled do historie

Nejmladší hraběcí hájenkou, i když zřízenou ve starobylém panském stavení sádky, byla hájenka poblíž máchadla, kde se svojí rodinou žil hajný **Josef Slavík**. Bylo to spíše obydlí hajného, neboť nesloužilo radě po sobě jdoucích hajných. Víme, že kromě Slavíka tady asi o sto let dříve žil hajný Škutina. Proto se snad ani nehodí název hájenka. Roubené stavení bylo postaveno pod hrází rybníka Sklepníka. Mimo toto stavení byla v okolí pouze jediná dolnoveská chalupa. O této chalupě máme první zmínku v r. 1651, kdy byla v držení pekaře Urbana. Čas a mnohé přestavby proměnily chalupu v moderní barák Šulcových a Jiráskových (čp. 124). Po panské sádce - hájence s čp. 86 není dnes ani stopy.

Sádka, to byla soustava průtočných rybníčků zřízených bělohradskou vrchností. Byly tady chovány nalovené ryby, které pak končily na panském či selském stole. Tehdy se jedlo hodně ryb, snad až příliš. Čeládka si dokonce vymíňovala kolikrát do týdne ryby budou.

U sádky stálo stavení sádeckého. V roce 1651 zde jako sádecký či „fischknecht“ působil 22letý Jan Kozel. Později tady ve stejné funkci sloužil i jeho syn Václav. V průběhu času se vystřídalo mnoho sádeckých. Ještě v roce 1824 i poslední sádecký Tobiáš Kostka.

Stavení měnilo nejen svoji podobu, ale i účel použití, a tak např. r. 1785 zde byla panská jatka a na přelomu 19. a 20. století i sirotčinec. V posledních letech sloužilo i jako nájemní dům. Po rodině hajného Slavíka přišli manželé Petr a Anna Špůrovi z Bukoviny. Stavení obývali i Rómové. Nakonec bylo stavení - hájenka zbouráno a sádecké rybníčky zavezeny. Ustoupily novým rodinným domkům.

Pohled pamětníků

Jaroslav Stárek (79), bývalý liberecký stavební projektant, Peckovák z rozsáhlého rodu Stárků.

„Josef Slavík, poslední hajný z hájenky U Máchadla, byl můj strýc. Moje maminka byla sestrou Slavíkovy manželky. Strejda byl sirotek a do Pecky přišel z Bukoviny. Narodil se v lednu 1899. Po škole dělal ve mlýně a vyučil se pekařem. Měl dost nohy do Ó a vždycky říkal, že to má od toho, jak lítal kolem pekařské dýže. Dělal výborný rohlíky a šlo mu to náramně rychle.“

Nebyl školený hajný, spíš takový amatérský. U hraběte začal sloužit na byšičské hájence a pak přešel do té U Máchadla. Bažantnice, o kterou se hajný staral, se dělila na starou a novou. Byla celá oplocena.“

Já prožil u Slavíkových snad každé letní a zimní prázdniny. Poprvé v životě jsem střílel po veverce ze strejdovy vymláčené brokovnice, napjatě poslouchal jeho báchorky o jezírku, kde se utopila kněžna i s koněm. Chodil jsem sbírat míčky na tenisové kurty, jezdil na neckách na rybníčku a měl hrozně rád chlazenou šlehanou smetanu, kterou mi strýc kupoval v boudě u cukráře Hůlka v centru Bažantnice, to když byly promenádní koncerty.

Jednou, za bouřky, se strejda Slavík schoval pod velký smrk, bylo to vzadu v Bažantnici u kyselky. Ten smrk byl také vej opelichanej, sešlej. Aby moc nezmok, tak se schoval k druhému a za chvíli do toho „pelicháče“ uhodilo. Pak říkal, že si zachránil život tím, že přešel od jednoho smrku k druhému...

Slavíkovi měli jediného syna – Láďu, který byl o tři roky starší než já. Láďa vystudoval lesnickou školu v Domažlicích a ještě před válkou, po pětadvacátém, dělal hajného v Krkonoších. Slušně hrál taky tenis, ale les byl pro něj vším. Na té válce v Klatovech dostal těžkou angínu. Mám dopis, kde píše rodičům, že už je mu líp, že nebude muset jít do špitálu, že si vaří čaj za čajem, že má táta vstoupit do nového mysliveckého spolku. Dopis plný naděje končí: „Lesu zdar, Láďa.“ Za čtyři dny, pětadvacátého ledna 51, umírá.

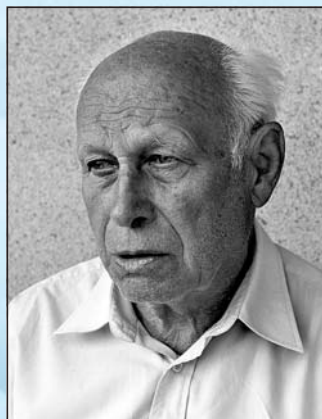

Po synově smrti už nebyli Slavíkovi jako dřív. Láďa byl pro ně vším. Od Máchadla se stěhují do baráku ke Lvu. Strejda jde dělat do bělohradských lázní. V únoru 1968 devětašedesátiletý hajný Josef Slavík zemřel.

Ještě si vzpomínám, že u hájenky rostla ohromná vrba. Přišel silný vích, v Bažantnici to odneslo dost stromů, a mě s Láďou hnala teta k Šulcovým do sousedství se schovat. Vrba by hájenku srovnala jako škatulku z karet...“

Karel Reumann (84), strojní inženýr, majitel bělohradské kulturní památky Wagnerovy chalupy.

„V osmadvacátém roce provedl hrabě Merveldt malé úpravy chudobince, kde bydlela a starala se o sirotky Aninka Čípová. Vznikla tak hájovna U Máchadla, která sousedila s naší Wagnerovou chalupou. Nastoupil populární zámecký hajný Josef Slavík.

My kluci jsme měli fajn partu: Láďa Slavík, Míla a Bohouš Dvořákovi, můj bratr Adolf a já. Lítili jsme po Bažárně, hráli fotbal, v zimě bruslili na blízkém rybníčku Kačáku.

Slavíkovi měli menší hospodářství: krávu, telátko, kozu, králíky. S hajným Slavíkem jsme „zakládali“ zvěři. Před Vánocemi vzal Slavík sáně a jeli jsme k Hameráku pro pytel votrub.

V seníku u tenisové „trojky“ a „čtyřky“ bylo skladiště žaludů a kaštanů. Z druhý půlky byla již tenisová šatna.

Slavíkovi byla hodná rodina. Starej Slavík byl pedant, ale nikomu neublížil. Byli jsme u nich pečený, vařený. Jedli jsme dobrou chleba, pili mlíko. Nebyly mezi námi žádný rozdíly. Láďa Slavík zase u nás v Praze někdy přespával, když jezdil na ty jeho lesnický studie do Domažlic.

Taky nám hajnej poradil, že u „trojky“ rostou malé stromky, dají se z nich dělat šikovný praky. No a my, kluci, už sedíme před Slavíkovou chalupou - hájenkou a vyřezáváme si nové praky, na veverky, žádnou jsme však stejně netrefili. I kouřit nás Slavík učil. Měli jsme asi deset roků a seděli jsme na žlabu před hájenkou a on nám dával zorky, lepší zorky, jak on zdůrazňoval...“

Marie Klůzová, které všichni neřeknou jinak než Maryška, spolupracovnice Bělohradských listů.

„Bažantnice měla 5 nožových vrat a 3 větší brány. Nožová, padací vrata měla tu zvláštnost, že se vždycky sama zavírala. To kvůli zvěři. Hajný Slavík otevíral zamčená vrata ráno po páté a večer zavíral.

Někdy ve čtyřicátých letech naše mladá parta vyrazila do Perníkové chaloupky, altánu v Bulici. Eda a Jarka Jakoubkovi, fotograf Míla Malický, Aninka Pechová s mužem a Franta Machů, který nesl bedýnku, kde prý má obraz, ale měl tam flašky, sedmičky vína. Vraceli jsme se tak asi v deset. Slavík měl už nožová vrata Bažantnice zavřená. Dalo se však přelézt po vedlejším nouzovém, hrázkovém žebříku pro opozdilce.

Láďa Slavík pomáhal mému muži s kroužkováním ptáků, racků. Na pohřeb spolužáka Ládi jsem jela s kočárkem a vím, že byl hrozněj marast.“

Jiří Sternwald (1911-2005), který za první republiky často hrál v naší Bažantnici, pražský kapelník a džezový bubeník i tangový houslista, jak on o sobě říkal. Ve Slavíkově hájence U Máchadla měl v letní sezoně svoji komůrku.

„Hajnej Slavík. Báječněj hajnej. Ten chodil ráno s puškou a holí po Bažantnici. Na konci hole měl bodák a napichoval vše, co kdo v noci odhodil. My zahráli čtyři šlágry, byla přestávka a páry korzovaly po parku. No, většinou ráno hajnej Slavík napichoval na hůl místo papírků ve křoví pověšené prezervativy...“

Nás kluky Slavík dost proháněl. Jak jsme jeli na kole hrát fotbal či tenis, už na nás křičel: „Slezte z toho kola, kluci mizerný! Tady se nejždí!“

Šíleně jsme se ho báli. Slavík, to byl ochránce, pečovatel a správce Bažantnice.

My to však tehdy viděli úplně jinak.

Eduard Čeliš

foto: Jaroslav Voves

a archivy Jaroslava Stárka a Karla Reumann

JOSEF ČELIŠ aneb Bělohradská

Dvojici flašinetářů, představenou snímkem, jste mohli leckde vidět a slyšet. V p... při leckteré místní slavnosti, anebo až v Savojských Alpách. Ve francouzském hors... valy kolovrátkářů, a tak tam manželé Milada a Miroslav Šťastní z Prahy několikrát... například Riviera, český valčík Májová a možná polka Hospůdko, hospůdko. Po... manželé Šťastní si z těchto festivalů v letech 1990, 1992 a 1996 odváželi medaile a d... na 10. festivalu kolovrátkářů, který se konal roku 1996 v Berlíně, získali 3. místo.

Ale teď už bychom konečně měli vysvětlit, proč vám oceňované flašinetáře (všim... Na spodku flašinetu, který obsluhuje paní Milada, je nápis: JOSEF ČELIŠ, LÁZN...

Jmenovaný výrobce kolovrátků se narodil roku 1873 v Šárovcově Lhotě, kde jeho otec i dědeček byli obuvníci. Celý svůj další život Josef Čeliš už prožil v Bělohradě a na rozdíl od svých výrobků se do světa

ozval se a nikdo netušil, kdo to vlastně byl.

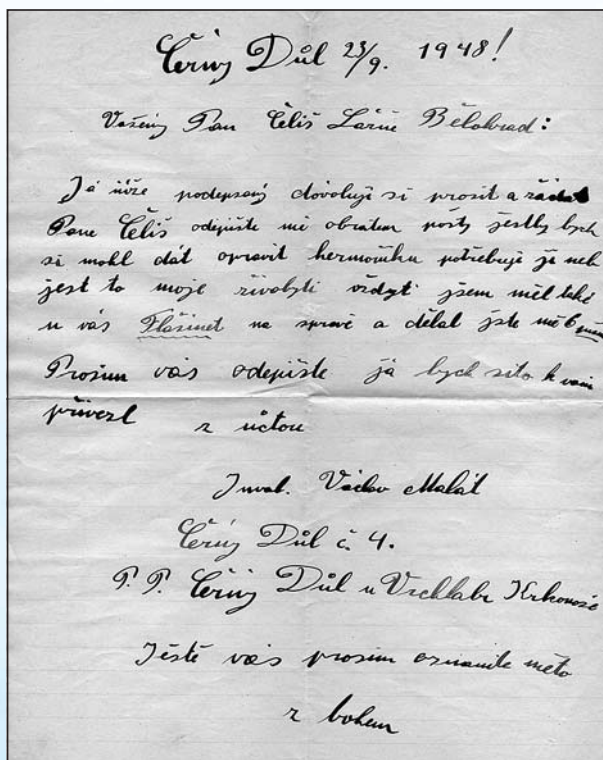
V té době se o „firmu“, kterou byla jediná osoba, zajímalo už hodně majitelů hracích skříní a harmonik. Do Bělohradu tedy přicházejí dopisy se

nedostal. V bělohradské škole sedával v jedné lavici s Karlem Moorem, aniž by někdo z nich tušil, že je v budoucnosti cosi bude spojovat. Školák Karel se stal hudebním skladatelem a o Josefovi můžeme říct, že se zničehonic stal hudebním konstruktérem. Slovo zničehonic je na místě, protože nevyučení Josef byl naprostým samoukem. Tři důležité předpoklady však vlastnil. Absolutní hudební sluch, přirozenou inteligenci a potřebnou zručnost. Sám od sebe porozuměl mechanismu harmonik a nejrůznějších hracích přístrojů tak, že je dokázal ladit, opravovat a dokonce sestavovat.

To mu však nestačilo. Obstaral si Nauku o harmonii a důkladně ji prostudoval, aby mohl do flašinetů dodávat nové „zvukové“ válce. Byly dřevěné, polepené papíry s linkami. Do nich však nepsal noty, ale vtlučoval skobičky, které za pomoci vzduchu při otáčení válců vyhrávaly různé skladby. Jiné přístroje potřebovaly kulaté proděravělé desky nebo pásy spojených dírkovaných karet, ale i s nimi si nadaný hudebník a řemeslník poradil. Stručně řečeno, pan Čeliš pomocí kladívka, skobiček a hřebíčků oživoval kolovrátky, harmonia, aristryony, i orchestriony a výsledkem jeho „čarování“ byly tóny mnoha písní. *Znám já jeden krásný zámek nedaleko Jičína, Chaloupky pod horami, Pochod Radeckého, Tři lilie, V zátíší, Každý chvilku tahá pilku...*

Opravář hudebních nástrojů začínal skromně. Rodina žila v podnájmu, v jediné místnosti, kde se spalo, vařilo a kde pobíhaly děti. A v takovém prostředí, pokud byli sousedé navíc hluční, se obtížně ladilo a hudebně tvořilo. Čelišovi se tedy párkrát stěhovali. Bydleli u Fólů na

Třetí straně, u Klabanů, U Sytařů v Prostřední Nové Vsi, a všechny nesnáze pominuly, když si v roce 1929 Na Lepším postavili rodinný domek. Znalec a „léčitel“ hudebních aparatur měl tedy místnost, ve které mohl sestavit pozoruhodné monstrum – dvouharmonium, které vyžadovalo dva hráče. Josef partnera dlouho nehledal. K přístroji s ním zasedl jeho rovněž hudebně založený bratr Ladislav, který hospodařil v Kabátech u Sobčic. Dvě harmonia byla propojena hadicemi, takže v obsluze pedálů se bratři mohli střídát. V prostornějším prostředí bylo místo i pro rozložitý orchestrion. Jakýsi kolotočář (říkalo se též kolorajt) ho přivezl k opravě s tím, že se pro něj zastaví. Nepřijel však, ne-

ký flašinet pod Mont Blankem

bražské Stromovce, na Hradčanském náměstí, kém středisku Les Gets se totiž pořádají festi- t vystupovali. Pod Mont Blankem tedy zazněly oroty zřejmě spokojeně naslouchaly, protože diplomy. Další ocenění na ně čekalo v Lipsku a mně si vesty pana Šťastného) představujeme. NĚ BĚLOHRAD.

dravem ...“ – „Ctěný pane Čeliš. Obracím se na Vás zda li ještě jste při stálém zdraví, a můžete li pracovati, potřeboval bych drobet sladit asi 4 jazýčky u chromatiky. Můžete li, prosím napište. Nedostanu li zprávu, jsem srozuměn, že již nemůžete.“ – A následující dopis připutoval až ze Slovenska: „Jenom pišem par slov. Prosim vas že vi opravace hudobne nastroje ja mam jedni hermoniju jabi som vam zaslal. kebi sce bol taki laska vi ci bi sce mi neopravil prosim vas na pisce mi ci ju mozem vam zaslac mi

bisme vji nove potrebovali... prosim vas napisce mi nazat a ket vam treba sira ovceho...

Tu je moja atresa Gallik Tomáš, bača, salaš Lupica.“

Výrobce a opravář točících harmonik, jak se flašinetům také říkalo, měl tři děti. Josefa, Bohuslavu, která se provdala za Františka Voňku, a Marii, provdanou Hanouskovou. Tato nejmladší, dnes jedena- devadesátiletá dcera, dosud žije ve Vratislavicích nad Nisou. A protože jsme si připomněli Čelišova bratra Ladislava, dodejme, že měl ještě dalšího bratra Antonína. Byl hodinářem a Josefovi pomáhal vyrábět zvukové plechové desky do hracích skříní.

Známy, ale skromný bělohradský občan Josef Čeliš zemřel v roce 1955. Dodnes se však na něj vzpomíná. Když jsem se s panem Šťastným, majitelem

Rodinný snímek z roku 1948. Stojící: dcera Bohuslava Voňková, vnuk Miroslav Voňka, vnučka Květa Voňková. Sedící: zeť František Voňka, JOSEF ČELIŠ, dcera Marie Hanousková se svými dětmi, syn Josef Čeliš

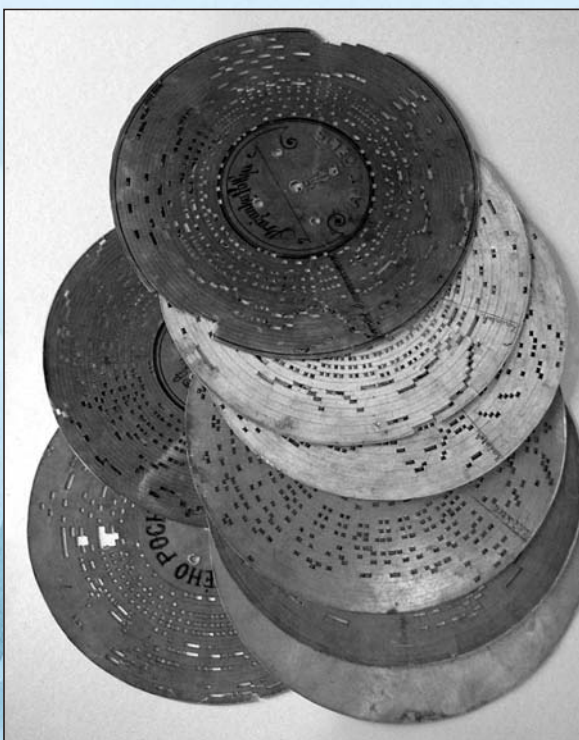
zajímavými adresami: Josef Čeliš, opravana a výroba hracích strojů. Hudební závod. Výroba kolovrátků. Pianoautomaty. Včeliš, stav. harmonik a ladič. Nebo dokonce: Továrna na hudební nástroje. Pozoruhodná je však i obálka s textem: „Lázně Bělohrad Pane listonoš, dejte to tomu pánovi, co spravuje flašinetu.“

Můžeme však nahlédnout i do dopisů: „Vážený pane Čeliš! Chráptí mi jeden bas. Sdělte mi laskavě, mohl-li bych si to tam k Vám dát po svátcích. S poz-

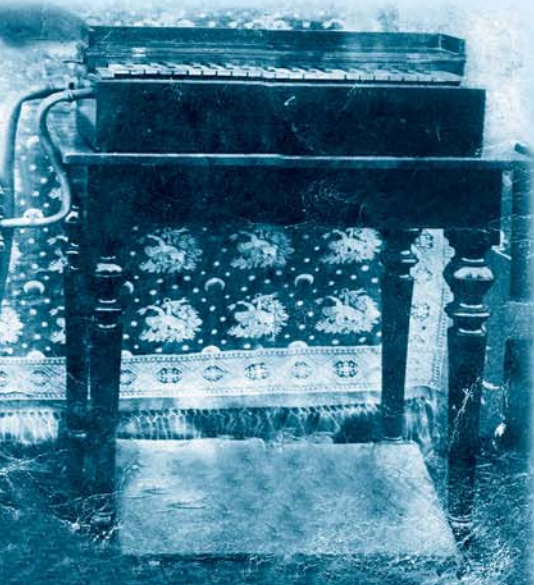
Čelišova kolovrátku, setkal a řekl mu, že jsem z Bělohradu, okamžitě ožil. Litoval, že své hrací skřínky už nemůže uznávanému odborníkovi svěřovat do péče a ochotně mi dovolil, abych si repertoár na památném flašinetu přehrál. Potom mi věnoval dvě fotografie. Jednu pro Bělohradské listy a druhou pro vnučata pana Čeliše. Snímek tedy dostal Miroslav Voňka, který po dědečkovi zdědil obdivuhodnou zručnost, a Květa Hrnčířová, rozená Voňková. Ta, když se na snímek podívala, překvapeně zvolala: „Vždyť my ty flašinetáře viděli! Na Hradčanském náměstí! Naše vnučata při té muzice dokonce tancovala! A tahle paní jim za to dala lízátko!“

Je to malá, ale hezká zajímavost. Tančícím pravnoučatům vesele vyhrával výrobek jejich prapraděčka Josefa Čeliše.

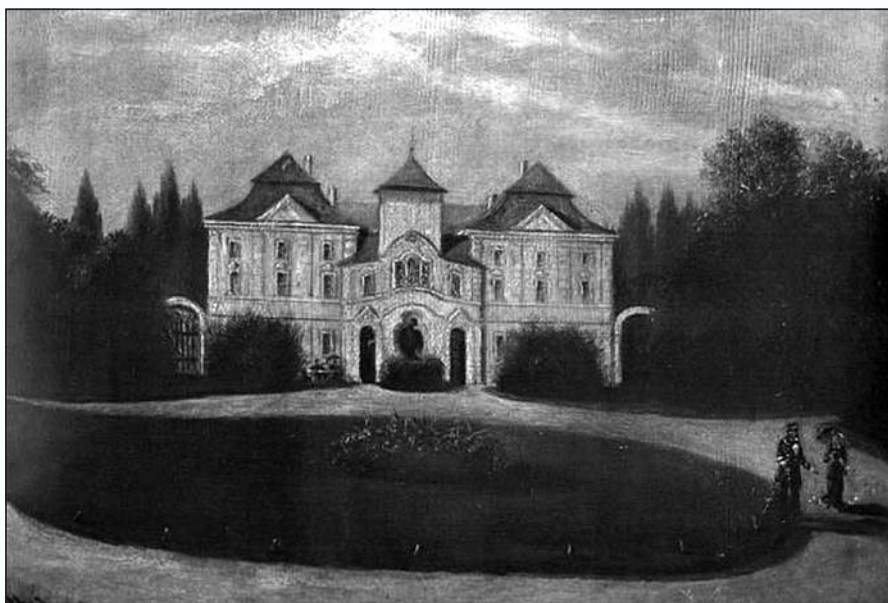
Svatopluk Hrnčíř
foto: Bohuslav Markl
a archiv

Dobové papírové hrací desky

Profesor Wladimir Aichelburg

Obraz bělohradského zámku od Camillo Aichelburga

Před několika měsíci jsem do letního čísla Bělhradských listů připravoval článek o bělohradském cukrovaru, jehož zakladatelem byl v roce 1850 hrabě Maria Alfons Gabriel Aichelburg. Už v té době jsem byl v kontaktu s prapravnukem hraběte Aichelburga profesorem doktorem Wladimírem Aichelburgem z Vídně. V červenci jsme se potom s panem profesorem Aichelburgem v našem městě setkali. Seznámil jsem ho s městem a lázněmi, projeli jsme okolí Bělhradu, navštívili Byšičky (zde nechal v roce 1850 hrabě Aichelburg opravit kostel sv. Petra a Pavla a přistavět k němu věž) a pan Aichelburg se poprvé osobně setkal s Jiřím Hanušem, se kterým je už několik let v kontaktu ohledně prusko-rakouské války v roce 1866. Domluvili jsme se také na rozhovoru (i když pan profesor říkal, že čtenáře určitě nebude zajímat) do Bělhradských listů.

Wladimír Aichelburg v Památníku K. V. Raise

Pane profesore, nejprve trochu historie, dle dostupných podkladů Váš prapradědeček Maria Alfons Gabriel Aichelburg odkoupil bělohradské panství v roce 1843 od své švagrové Antonie baronky ze Stillfriedu, měl celkem 16 dětí a bělohrad-

ský velkostatek odkázal nejstaršímu synovi Alfrédovi, který ho v roce 1872 prodal rytíři Maxmiliánu Dormitzerovi a odstěhoval se do Štýrska. Můžete tyto informace nějak doplnit nebo rozvést?

Alfons Gabriel hrabě z a na Aichelburgu, čestný rytíř starého maltéžského řádu, koupil bělohradské panství od své švagrové Antonie, rozené hraběnky Schaffgotschové, krátce před tím ovdovělé svobodné paní ze Stillfriedu, sice dne 3. 7. 1843, ale na Bělhradě byl již delší dobu doma, vždyť se v bělohradském kostele 22. 8. 1821 ženil. Vzal si tehdy za ženu nejmladší sestru citované Antonie, o 4 roky mladší Josefu Schaffgotschovou.

Kde se Alfons a Josefa seznámili, nevím, ale fakt je, že Alfons pracoval jako císařský krajský komisař od zimy 1820/1821 v Brně, kde pak úřadoval i jako ženatý ještě do roku 1829. Do Brna byl přeložen ze slovinské Lublaně,

narodil se v Korutanech v Klagenfurtu, či jak se tenkrát říkalo v Celovci, dne 14. 4. 1795. Jeho rodný dům stojí dodnes, je to palác knížat Porcia, dnes luxusní hotel na náměstí. Jeho matka totiž pocházela z tohoto rodu.

Alfons Gabriel žil po svatbě na Bělhradě a dojížděl do Brna jen za prací, snad si i úřední poštu nechával posílat do Bělhradu. Na bělohradském zámku se mu narodily první děti, Berthold dle tradičního jména Schaffgotschů dne 21. 7. 1823, Antonia 9. 10. 1825, Oskar 24. 8. 1827 a teprve poslední Arthur se narodil v Horním Maršově 12. 1. 1829. Jen dva měsíce po jeho narození, dne 30. 3. 1829, zemřela v maršovském zámku jejich matka Josefa. Jak se v maršovské matrice píše, byla převezena do Bělhradu a pohřbena 4. 4. 1829 vedle kostela. Alfons se tehdy vzdal úřednické ve státní službě a začal se věnovat hospodaření na Maršově.

Osiřelé děti vyučoval vychovatel Karel Helscher, o kterém píše ještě i K. V. Rais, na zkoušky jezdily děti do Jičína. Snad to byly tyto cesty mezi Maršovem, Bělhradem a Jičínem, při kterých Alfons při přepřahání koní na moravskoslezské poštovní silnici v Trutnově poznal Paulinu Erbenovou. Její otec byl zámožným poštovníkem v Trutnově, vlastnil několik domů, množství koní, pozemky pro jejich obživu, dostavníky a kočáry a fungoval i jako správce solního monopolu a velkoobchodník.

Svatba byla v děkanském kostele v Trutnově 15. 10. 1833, Paulině bylo 20 let (narozena v Trutnově 6. 11. 1812), ženichovi 38. Novomanželé žili na Maršově, kde se jim narodily děti Alfréd (7. 6. 1834), Alphonsine (7. 11. 1835), Camillo (9. 4. 1837), Vladimír (2. 10. 1838), Paula (12. 12. 1839), Zdenko (31. 5. 1841) a Maria (12. 12. 1842). Další Bohuslav se narodil již zase na Bělhradě 2. 3. 1844, stejně jako Marie (21. 10. 1845), Otokar (7. 9. 1847), Alfons (8. 12. 1849) a konečně Anton (3. 8. 1855). O těchto dětech píše již i K. V. Rais ve svých vzpomínkách, o každém z nich a o jejich životních osudech by se dal napsat dlouhý článek.

Alfons Gabriel koupil Bělohrad roku 1843 od své bezdětné švagrové, takže to byla jen rodinná transakce a vůbec nevadilo, že jí zůstal mnoho dlužen, protože jejím dědicem se stal později, roku 1871, prvorozený syn z druhého manželství Alfred. Prvorozený syn z prvního manželství Berthold žil na Maršově. To byl tehdejší dobrý zvyk mezi šlechtou a sedláky, ucelená hospodářství předávat vždy jen jednomu potomkovi.

Alfons Gabriel se s Paulinou oficiálně přestěhoval do Bělohradu 26. 9. 1843, což dalo Bělohradským příležitost k velkolepým slavnostem. Alfons hospodařil, jak píše Václav Čerovský ve své v roce 1972 vyšlé knize „Lázně Bělohrad“, velmi dobře dle nejmodernějších metod, pěstoval cukrovku, jeho pole byla dobře hnojena, dobytek nejlepší kvality, vlastnil dobré stroje. Panství mělo tehdy přes 2000 hektarů, na půl lesy, na půl pole.

K. V. Rais píše, že Alfons byl velmi oblíbený a že ho obyvatelstvo nazývalo přezdívkou „Tink“, dle slova, kterého v němčině často používal: „Ding“, věc, celkové rčení muselo znít udiveně: „To je věc!“

Paulina po posledním porodu ochrnula, ztratila postupně i zrak a vozili ji v židli na kolečkách. Zemřela o dva roky později, dne 31. 10. 1857, krátce před jejími 45. narozeninami. Pohřbena byla na bělohradském hřbitově 3. 11. 1857 za velké účasti obyvatelstva z širokého okolí.

Hraběcí hroby na bělohradském hřbitově na fotografii z roku 1865

Alfons zemřel v bělohradském zámku 5. 2. 1860 ve věku 64 let a byl také pohřben na bělohradském hřbitově. Náhrobky vlevo za schody jsou jednoduché, bez nápisů, jen s velkými křížmi a rodinnými znaky. Na levém se nachází aichelburgský znak, na pravém náhrobku jsou znaky Schaffgotschů a Stiellfriedů. Před tímto náhrobkem je pozdější náhrobní kámen hrabat Merveldtů, majitelů bývalého bělohradského panství do roku 1945. Po vichřici v lednu 2007 byly hroby a náhrobky opraveny na náklad Františka Kinského, syna hraběnky Bernadetty Merveldtové, kameníkem Veverkou z Miletína.

Dědic bělohradského panství Alfred Aichelburg (nar. 1834) se oženil 7. 1. 1865 na Starých Bucích s Marií Ludmilou hraběnkou Rumerskirch, která ale cítila, jak píše Rais, německy, a na Bělo-

hradě nikdy nezdomácněla. Zřejmě pod jejím vlivem prodal Alfred Bělohrad již roku 1872, rok po smrti baronky Stillfriedové, továrníkovi a prezidentovi pražské obchodní a živnostenské komory Maximiliánovi rytíři Dormitzerovi a odstěhoval se do Štýrska, kde vlastnil postupně dvě vily Aichelburg, dnes Elisabethstrasse 50 a Merangasse 55. Roku 1888 převzal Alfred od svého tchána panství Teplice nad Metují se slavným skalním městem. V Teplících se stal dokonce starostou. Ale ani tam nezůstal dlouho, o deset let později prodal Teplice průmyslníkovi Faltisovi a odstěhoval se do Salzburku, kde v zámku Arenberg 7. 2. 1911 zemřel.

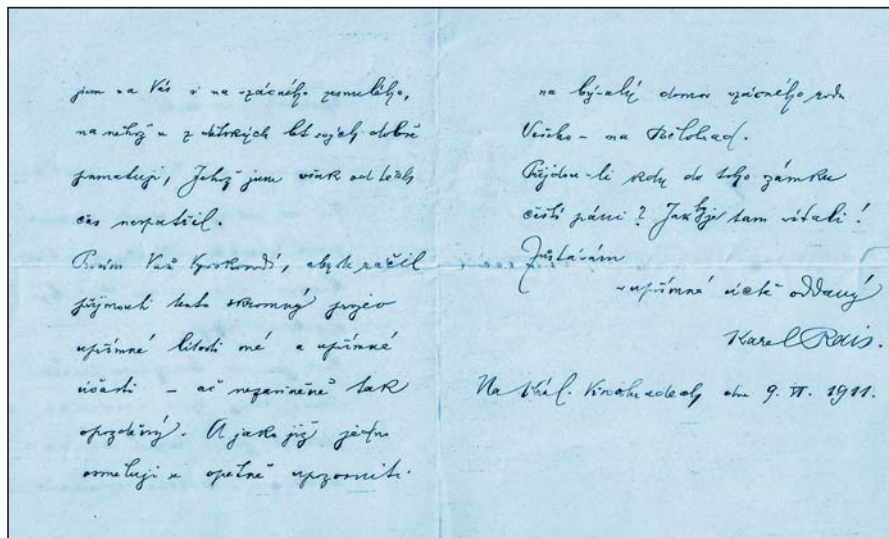
O tom, jak Aichelburci, původně pocházející z Korutan, v Podkrkonoší zdomácněli, se psalo nedávno ve Vlastivědném čtení vycházejícím ve Dvoře Králové a v časopisech Veselý výlet z Horního Maršova. A abych zde neplnil dalším povídáním zbytečně místo, zájemci o bližší informace se mohou vedle příslušných slovníků a almanachů podívat i do internetu pod mé jméno.

Váš pradědeček Vladimír byl tedy čtvrtým nejstarším dítětem hraběte Aichelburga z druhého manželství. Dočetl jsem se, že vykonával např. funkci starosty v Neustupově. Jaké byly jeho další osudy po odchodu z Bělohradu?

Vladimír I. (nar. 1838), jehož jsem pravnukem, pak žil na Slapech jižně od Prahy, byl tamním starostou a zakladatelem hasičských sborů kolem Nového Knína. Roku 1892 se přestěhoval do Neustupova u Votic, kde také působil jako protektor hasičského sboru a starosta městyse. Jeho nejstarší syn a můj

Bělohradský zámek za Aichelburgů

Část dopisu od K. V. Raise

děd Artuš Aichelburg si vzal za ženu herečku Národního divadla Marii Hilbertovou, sestru herečky Zdeny Kvapilové. Jeho švagr a můj vzdálený strýc byl tedy básník a autor libreta Dvořákovy opery Rusalka Jaroslav Kvapil. Také Artuš byl starostou Neustupova, vášnivý Sokol a hasič. Jak Vladimír, tak i Artuš, byli velmi činnými v národním obrození, bohužel jejich archiv šel po roce 1950 do sběru starého papíru, několik set kilo korespondence s Arbesem, Jiráskem, Svatoplukem Čechem, hudebních not a jiných písemností spolu se starým hospodářským archivem panský. Národní správce S. zdravil na svém hlášení o tomto přírůstku pro české papírny ještě pyšně „Republice zdar!“ Neustupov byl znárodněn mému otci Vladimíru II., který byl státním úředníkem v Praze, a i když ho po Vítězném únoru vyhodili, musel dokonce na nějaká léta opustit Prahu, jezdil v Českých Budějovicích na trolejbusích, byl

soustružníkem v továrně Motor a podobně, tak přesto přežil nejhorší dobu komunismu na rozdíl od svých kolegů poměrně klidně. V roce 1955 jsme se mohli vrátit do Prahy.

V Praze jste tedy žil od Vašich 10 let?

Ano a shodou okolností jsem chodil do školy K. V. Raise v Praze na Vinohradech. Rais o mých předcích hodně psal a právě z Prahy napsal mému dědečkovi v letech 1911 a 1919. Dva dopisy, které se náhodou zachovaly, protože byly v bytě mé babičky, a které jsem od ní dostal, když viděla můj zájem o historii, vám posílám. Protože tehdejší společnost mínila, že si vzhledem ke svému původu jedenáctiletku nezasloužím, jsem vyučený radiomechanik a pracoval jsem pět let v Kovoslužbě.

Kdy jste odešel do Rakouska?

Od roku 1967 žiji převážně ve Vídni, stal jsem se historikem a publicistou,

jsem absolventem Institutu pro dějiny současnosti Vídeňské univerzity, spravuji archiv Vídeňského domu umělců, jsem zakladatelem a byl jsem dlouholetým ředitelem muzea arcivévody Františka Ferdinanda na zámku Artstetten v Dolním Rakousku, kde byl arcivévoda po atentátu v Sarajevu pohřben.

Vášim velkým koníčkem jsou historické lodě. Čím konkrétně se zabýváte?

Jsem milovníkem lodí a plavby, čestným členem několika historických spolků a klubů a prakticky manuálně členem posádek historických lodí, v současnosti vojenských lodí na Dunaji „Niederösterreich“ a „Oberst Brecht“. Čím horší počasí pro plavbu, tím mi dělá větší radost.

Neuvažujete o návratu do Čech? Zámek v Neustupově jste v restituci získal?

Po roce 1989 jsem zkusil žít více v Čechách než v Rakousku, ale po roce 1994 se zase věnuji více mé historické činnosti v západní a jižní Evropě. Cestuji asi tak, jako cestovali mí předci před rokem 1918. Zámek Neustupov, kde jsem strávil své dětství, připadl v restituci příbuzným manžela mé tety Heleny Svobodové, sestry mého otce. Můj syn Maximilian (mám již čtyři vnuky) spravuje vedle své činnosti jako autoobchodník jen malý zbytek lesů a polí.

Co jste věděl o Bělohradě a jak se Vám u nás líbilo?

Bělohrad jsem navštívil poprvé v roce 1961 a od té doby se sem velmi rád často vracím, i když většinou jen jako projíždějící dále do okolí Českého ráje a do Krkonoš. Jako historik ale stále sleduji literaturu a média, takže vím, co se kde tak zhruba děje. V Bělohradě jsem vždy navštěvoval hřbitov a byl udiven i za komunistů stále pěknými květinami na našich hrobech. Děkuji vřele tomu neznámému opatrovníkovi.

Kdy Vás v Bělohradě opět uvidíme?

V Bělohradě jsem ještě nikdy nepřenocoval, a tak si myslím, že bych to mohl nyní s přibývajícím stářím v Anenských slatinných lázních dohnat. A kdyby byl zájem, mohl bych ještě něco napsat o dalších dětech Alfonse Gabriela.

Pavel Šubr

foto: Pavel Janák

a archiv Wladimira Aichelburga

Wladimir Aichelburg na vojenské lodi Niederösterreich na Dunaji

Bylo nebylo *aneb* nové pověsti bělohradské

IV. díl - Tovární byty

Když podnikatel Goldschmidt odkoupil cukrovar a dostal povolení k jeho přestavbě na mechanickou tkalcovnu, naskytly se pracovní příležitosti pro mnohé tkalce. Do té doby se v horách i v podhůří tkalcovství provozovalo většinou na ručních tkalcovských stavech jako domácí výroba látek. Přestavba cukrovaru na tkalcovnu byla dokončena v roce 1877. S přibývajícím pracovníky vyvstala nutnost zajistit jim a jejich rodinám bydlení. To se podařilo zhruba kolem roku 1900, kdy byly kolem silnice postaveny přízemní řadové domy. V čele prostorného dvora stála - a stále stojí - patrová budova stejně jako vlevo kolmo k ní. Do každé chodby se vcházelo přímo ze dvora. Tkalci i s rodinou obývali jednu místnost, rodina mistra tkalcovského měla nárok na dvě místnosti - kuchyň a pokoj. V každé chodbě byly čtyři byty, u vchodu společné WC a na dvoře měla každá rodina dřevník. Voda se čerpala z dřevěné pumpy, která stála uprostřed dvora. Toto bylo místo setkávání a krátkých či delších rozhovorů. Zvláště před sobotou tady bylo rušno: Necky se musely zčásti naplnit vodou, aby se „zatláhly“, a při sobotním koupání z nich voda neprosakovala.

Přestože se tady žilo velice skromně, na své dětství prožité v továrních bytech ráda vzpomíná paní Miluše Mečířová roz. Dědicová: „Bydleli jsme v první chodbě, s námi tam bydleli Hamanovi, Morávkovi a Maškovi. Možná, že se to časem změnilo, ale já nejvíc vzpomínám na ně.“

Pěkné byly letní večery před domy na schodech, kde se i večerelo: bílá káva a nadrobený chleba. Tam se řešilo všechno, sdělovaly se radosti i strasti - a děti jen naslouchaly... „Ale taky jsme hrály společné hry,“ připomíná paní Miluška, „snad nejčastější hrou byla Na četníky a zloděje, to se zapojily všechny děti bez rozdílu let, ať jim bylo 6 nebo 16.“

Dětské zábavy se neodehrávaly jen na dvoře, děti podnikaly cesty za dobrodružstvím. U Slíváku měl pole veliký, přísný a dětmi obávaný pan Plášil. Tím více děti lákaly jeho lusky. Když hrozilo, že budou nezvaní návštěvníci objeveni, dali se na útěk přes Slívák, kolem Hrušků, Kotykova mlýna domů. Víc než samotný lup je lákalo dobrodružství zakázaného.

Pod Slívákem byla utvořena na potoce hráze, kde se děti mohly koupat a chytat raky. Ty pak zase házely zpátky do vody.

Většinu „byteckých“ dětí pomohla přivést na svět paní Hamanová. Pro tu chvíli musela opustit svůj kupecký krám proti

továrně a spěchat na pomoc novému životu. Radostná událost se rychle roznesla po všech domácnostech, vždyť to byl nový přírůstek do rodiny „byťáků“.

Samozřejmě ani zde se život neobešel bez truchlivých událostí. Fotodokument zachytil rozloučení dětí při pohřbu mladého chlapce z rodiny Horáků.

„Taky jsme chodily na Chlumeck na třešně k jednomu starému sadaři, už si nevzpomenu, jak se jmenoval. Třešně jsme si musely samy natrhat, levně nám je pak prodal. Ale nejvíc jsme obdivovaly jeho „krystalku“ - rádio. Podávaly jsme si ji z ruky do ruky a obdivovaly tento dosud nevidaný vynález,“ vzpomíná paní Miluška.

Tovární byty měly své figurky, které se nezaměnitelně vepsaly do paměti. Pan Jiří Dědic, další z bývalých obyvatel továrních bytů, vzpomíná na pana France a na jeho charakteristický smích, s kterým dokázal rozesmát v místním kině i ostatní návštěvníky. „Tento pan Franc spolu s panem Manem zasadili u bytů řadu lip. Bohužel, dvě z nich byly zlikvidovány nešetrným zásahem dvou tanků při přejezdu Rudé armády v roce 1945. Tanky parkovaly na dvoře, osádka byla ubytována v rodinách,“ vypráví pan Dědic.

Dalšími zajímavými postavami továrních bytů byly sestry Anna a Marie Rotovy a jejich bratr Petr. Sestry své časté spory řešily většinou veřejně. Možná, že více než co jiného, chtěly svými výstupy pobavit. Hádky skončila, spor byl ukončen, jen na tvářích svědků hádky zůstal shovívavý úsměv. Vždyť tak jde život...

Za války se chodilo tajně do Kotykova mlýna pro mouku. „Tatínek měl v nůši nahoře trávu pro králíky a pod tím zrní na semletí. Paní mlynářka hlídala a pan Kotyk sypal mouku. Byli to hodní lidé, pomohli všem,“ dodává paní Miluška.

V textilce se pracovalo tehdy i v sobotu, byl to i výplatní den. Mladší lidé většinou spěchali na zábavu, zatímco usedlejší otcové rodin si dopřávali pravidelné posezení v Lelkově hospodě u nádraží. Byla to nejbližší hospoda a manželky věděly, kam si eventuálně pro výplatu přijít. Ale vše bylo odpuštěno, urovnáno a po nedělním odpočinku v kruhu rodiny se v pondělí rádo opět nastoupilo ke tkalcovským stavům.

Tak nějak se žilo v továrních bytech zhruba před 100 lety.

Hana Friedrichová
foto: archiv

Jak to je s první zmínkou o Bělohradu

V Bělohradských listech č. 2/2008 odpovídá starosta města, p. Ing. Šubr, na otázku proč v kalendáři dobových pohlednic uvedl první zmínku o městě rok 1267 odkazem na prameny, z kterých toto datum čerpal – mj. uvádí i mou publikaci Historie a významná místa města i okolí.

V této souvislosti bývá často citován údaj Antonína Profouse, jenž ve svém spise Místní jména v Čechách na str. 51 uvádí toto: Lázně Bělohrad – městečko jv. od N. Paky: 1267 due Noue uille, una Marci de Horicz, RB IV, 725; 1358 ad pres. ...

Kdo to byl zmíněný Antonín Profous? Český badatel v toponomastice, žil v letech 1878 - 1953, ve svém čtyřsvazkovém díle Místní jména v Čechách vyložil původ a vývoj osadních jmen.

Podle Antonína Profouse tady skutečně nějaká Nová Ves v roce 1267 byla. Ale byla to ta, ze které vznikl Bělohrad? Vždyť zápis se týká dvou No-

vých Vsí! Jedna z nich patřila jakémusi Marci (Markovi?) z Hořic. Pokusil jsem se po údajném majiteli pátrat. Byl-li z Hořic, pak by o něm něco měli vědět pracovníci hořického muzea. Obrátil jsem se proto na paní dr. Oldřišku Tomíčkovou, která mi vyšla velice ochotně vstříc. Sdělila mi toto:

„Sehnala jsem si opis (regist) příslušné listiny, na kterou odkazuje Profous (RB IV, 724-725) nejen v souvislosti s Bělohradem, ale také s Hořicemi a Miletínem. Jedná se o listinu vydanou 14. 3. 1267 v Praze pražským biskupem Janem pro faru Miletínskou, náležející tehdy Řádu německých rytířů. Biskup Jan v ní německým rytířům dává vyjmenované vesnice a další užítky, mimo „jiného“ ...ac due Noue uille, una Marci de Horitz, altera Wiscze, item...“, čili dvě Nové vsi, jednu Marka z Hořic, druhou Vesce. V prepisu je uvedeno Noue s velkým „N“, a tak se mohlo jednat buď o dvě Nové Vsi nebo o dvě vsi nově založené, jedna je uvedena Marka z Hořic, u druhé se výslovně uvádí název Vesce (nebo Vesec). Ta druhá nás asi zajímat nebude, ale záhadná je ta ves

Marka z Hořic. Jestli se opravdu jednalo o Novou Ves patřící dnes k Bělohradu si opravdu netroufám tvrdit a sotva se to dnes zjistí. Záhadné je také to, že pokud ta ves byla Marka z Hořic, jak s ní tedy mohl disponovat pražský biskup? O tři roky později o obě vsi vznikl spor mezi německými rytíři a hořickým farářem Arnoldem.“

Z uvedeného vyplývá, že zmínku Antonína Profouse můžeme považovat sice za zajímavou, ale vzhledem k tomu, že není ničím doložená, nemůžeme s ní zacházet jako s první historickou zmínkou o Bělohradě. **Ta první nezpochybnitelná zpráva o naší Nové Vsi, ze které Bělohrad vznikl, je uváděna o 80 let později, v roce 1354.** Novoveský statek tehdy držel vladyka Bořek z Poličan, jenž jako majitel měl na svém majetku právo navrhnout faráře. Na jeho návrh byl dne 2. září 1354 pro farní kostel v nedalekém Újezdě Svatojanském a k němu tehdy filiální kostel v Nové Vsi potvrzen farář Mikuláš. Latinský zápis o tom se nachází v duchovních konfirmačních knihách pražského kostela.

Zdeněk Prchal

NABÍZÍME SLUŽBY

PEDIKÚRA

klasičká pedikúra, masáž nohou, peeling, zábaly, SPA pedikúra (péče o nohy, solné zábaly nohou)

MANIKÚRA

klasičká manikúra, masáž rukou, peeling, zábaly, P - shine (kúra na ozdravení přírodních nehtů)

MODELÁŽ NEHTŮ

modeláž nehtů UV gelem, Francouzská modeláž

NOVINKA
FRANCOUZSKÁ
MODELÁŽ NOHOU

Ilona Fejfarová, Dolní Nová Ves 23, Lázně Bělohrad
mobil: 608 452 403
e-mail: ifejfarova@seznam.cz

PEDIKÚRA A MASÁŽ NOHOU

Nabízíme Vám:

- pedikúru na objednávku u nás (nebo u Vás doma)
- masáž nohou
- ošetření nohou diabetiků
- peeling nohou
- lakování nehtů

Daniela Chaloupská, Barákova 174

(za poštou, směr Měst. knihovna)

Lázně Bělohrad, telefon: 602 417 263

Vážení,

jako účastnice rekondice se Svazem tělesně postižených ve vašem malebném městě musím pochválit vzornou údržbu stávajících vašich parků. Park za Lázeňským hotelem ČSAD Semily (kde jsme bydleli), tak parčík s fontánou v proluce náměstí K. V. Raise, tak i u Fričova muzea byl vždy pečlivě upraven a uklizen.

A to vše má na starosti p. Šorm, který byl velmi vstřícný k nám starším osobám.

ČESKÁ SPOŘITELNA

partner bělohradského kulturního léta

Poradil kam na procházky a i trpělivě zodpověděl naše dotazy, jak se který strom jmenuje. Vyřídte mu, prosím, ještě jednou naše poděkování a že se těšíme na shledání v příštím roce.

Patří-li snad údržba zeleně Technickým službám města, předejte jim laskavě tento dopis, neboť pro takového člověka není chvála nikdy dost.

Děkuji za případné zprostředkování a přeji vám všem dobré zdraví.

Věra Kratochvílová, Brandýs nad Labem

KOUPÍM STARÉ ZNÁMKY, OBÁLKY, POGLEDNICE, BANKOVKY A MINCE, celé sbírky, větší množství i pozůstalost po sběrateli. Platím v hotovosti, nejvyšší možné ceny. Informace na tel.: 724 229 292

nasetelevize.cz

Město Lázně Bělohrad uzavřelo pro letošní rok smlouvu s firmou NTv Pictures o výrobě televizních internetových reportáží z událostí v našem městě. Reportáže můžete vidět na webových stránkách www.nasetelevize.cz. K dnešnímu dni byly natočeny reportáže z následujících akcí: koncert dechové hudby Javorka u příležitosti 15. výročí založení souboru, odhalení pamětní desky letci plk. Sehnalovi, zahájení lázeňské sezony, Letní turistický sraz KČT, folklorní festival Slavnosti písní a tanců Pod Zvičinou, setkání odboček přátel SK Slavia Praha, Strašidelná Bažantnice, Krkonošský pohár horských kol, Country festival Pod Hůrou, oslava 10 let firmy Deprag CZ, vzpomínkový pořad Bažantnice ještě žije, Amulet maraton Podkrkonoším, vernisáž výstavy malířky Evy Šinkmanové či podpis smlouvy o spolupráci s bulharským městem Belene. (šup)

Na zvonek štěstí si zazvonily děti, které přecházely 1. září z Bělohradské mateřské školy do první třídy základní školy. Před odchodem se naposledy se „svoji paní učitelkou“ prošly při hudbě po zahradě školky a každý sám prošel bránou dětství se zvonkem. Tam si je přebírali žáci devátých tříd a všech 38 nastupujících prvňáčků odvedli na školní dvůr, kde je přivítaly jejich nové třídní učitelky. Celému slavnostnímu odchodu přihlíželo velké množství rodičů, babiček a tet. (las)

Kdo zlomil tyto dva stromky o prázdninách v zámeckém parku? Že by jej nikdo neviděl? Je to v každém z nás, jak budeme v Bělohradě žít. (las)

V roce 1929 byl v Horní Nové Vsi založen včelařský spolek.

Základní organizace Českého svazu včelařů v Lázních Bělohrad oslaví v příštím roce 80. výročí svého založení. Připravuje k této příležitosti vydání slavnostního almanachu, který zdokumentuje včelaření na Bělohradsku od roku 1929 do současnosti. V almanachu se objeví texty, fotografie a kopie dokumentů z historie a současnosti organizace.

Obracíme se tímto na občany našeho regionu. Pokud máte doma zajímavé dokumenty (články, fotografie, zajímavé včelařské pomůcky, atd.), které by mohly tento záměr obohatit, kontaktujte předsedu ZO ČSV Lázně Bělohrad nebo jednatele ZO.

Kontaktní adresa: Stanislav Stuchlík, předseda ZO ČSV, Za Mostem 430, Lázně Bělohrad, tel.: 603929915

ing. Martin Kareš, jednatel ZO
D. N. Ves 5, Lázně Bělohrad, 493792665

Přeložením řeší v těchto dnech mnoho špatný stav chodníků ve Flumových sadech. Přípravné a zemní práce město provádí vlastními silami, pokládku dlaždic provede firma Křištof z Jaroměře, se kterou má město dlouhodobě velmi dobré zkušenosti. Po vybudování kanalizace na H. N. Vsi, vznikne chodník od autobusové zastávky k hasičské zbrojnici včetně přechodu pro chodce u ubytovny Jiskra a také dvě nové autobusové čekárny. Dále by měl chodník pokračovat od továrních bytů k prodejně p. Rychtery. (las)

ZÍSKEJTE AŽ 5000 Kč MĚSÍČNĚ BEZ PRÁCE
Máte auto, dům, pozemek či plot?
Pronajměte je pro reklamní účely a nechte je vydělávat...
volejte kdykoliv za lokální sazbu
490 490 390

cis
COMPLETE INTERNET SERVICES
Complete Internet Services, s.r.o.
Fortna 43, 506 01 Jičín
Nám. K.V. Raise 147, 507 81 L. Bělohrad
tel.: 800 900 231
www.internetnaklic.net

Nabízíme profesionální: webhosting, webdesign připojení na Internet

registrace a provoz domén, poštovních schránek, webových stránek, tvorba www, programování objednávkových, rezervačních a administrativních aplikací, programování systémů snadné aktualizace, provozování bezdrátových sítí

mezi naše zákazníky patří:
AGS Jičín, Kobiť, Alucon, Lemex, Hailo, Město Lázně Bělohrad, Motonet, Leaseplan, Evropská Databanka a mnoho dalších.

cis - internet na klíč

Školní rok mohl být úspěšně zahájen i v Mateřské škole v Horní Nové Vsi. Děti nemohly svoji školku ani poznat, prošla totiž rozsáhlou rekonstrukcí. Podle slov místostarosty města Jiřího Bičíště dozrála situace do té míry, že bylo třeba rozhodnout, co se školkou dál. Jednou z úvah bylo i zrušení školky a převedení dětí do Bělohradu. Stoupající počet hornoveských dětí, problémy s dojížděním a nedostatečná kapacita bělohradského zařízení však daly zelenou opravě. Bylo třeba provést důkladnou rekonstrukci a změnit nevyhovující stav, kdy byl pro děti nedostatek sociálních zařízení, budova měla špatné vytápění, rozvody a pod.

Rozhodnutí o rekonstrukci odsouhlasilo zastupitelstvo města, které ji zařadilo do rozpočtu a vyčlenilo na ni 3,8 mil korun. Bylo vyhlášeno výběrové řízení, které vyhrála firma Lami, která realizovala úpravy podle projektu Miloše Šepse.

Byla vybudována nová sociální zařízení, vyměněny podlahy, sníženy stropy, zavedeno ústřední topení. V celé budově jsou nové rozvody elektřiny, vody a kanalizace. Zrekonstruována byla i kuchyně. To všechno tak, aby mohla být školka 1. září otevřena.

„Bylo to velmi náročné,“ říká místostarosta Jiří Bičíště, „ale firma Lami splnila, co slíbila a provedla práce nejen v termínu, ale i kvalitně. Uvažujeme o další etapě, ve které bychom vyměnili okna a budovu zateplili. Město proto připravuje žádost o dotaci na příští rok, která by řešila i zateplení bělohradské školky. Děti přibývá, zájem o jejich umístění v hornoveské školce roste a musíme být připraveni situaci zvládnout. Každopádně opravenou budovu nám nikdo neodnese. Za sebe musím poděkovat všem, kteří se na rekonstrukci podíleli: firmám i pracovníkům města a zvláště rodičům za trpělivost a vstřícnost při dojíždění dětí do Bělohradu.“ (las)

VÁCLAV HAMAN - střelec z Újezda

S velice pěkným 13. místem v kategorii vzduchová puška na 60 ran a 23. v kategorii libovolná malorážka na 3x40 ran se vrátil z Olympijských her v Pekingu střelec **Václav Haman**. Hned po návratu směřovaly jeho kroky také do Svatojanského Újezda, odkud pochází jeho otec a kde žijí jeho dědeček a babička, a s místními občany účast na olympiádě důkladně probrali.

Letos dvaadvacitiletý Václav Haman jako mladý kombinoval v Jičíně střelbu s bikrosom, v němž dokonce třikrát startoval na evropském šampionátu. Ve 13 letech dal přednost střelbě a udělal dobře. Je držitelem stříbrné medaile z mistrovství světa a mistrovství Evropy juniorů v libovolné malorážce na 3 x 40 ran, stejnou medaili získal na ME juniorů i v soutěži družstev ve vzduchové pušce. Start na olympijských hrách je zatím vrcholem jeho kariéry.

S mladým střelcem a jeho otcem, mým spolužákem ze základní školy, jsme se sešli první zářijový den v jejich rodinném domku na Bradech u Jičína, abychom si popovídali jak o olympiádě, tak o tréninku a dalších věcech spojených s kariérou profesionálního sportovce. „S výsledky na olympiádě jsem maximálně spokojen, oba hodnotím na stejné úrovni,“ říká Václav Haman mladší při hodnocení své účasti v Pekingu, kde se v obou disciplínách jasně dostal hluboko do první poloviny startovní listiny čítají vždy přes padesátku jmen. „Vašek má obě disciplíny vyrovnané a šance v obou měl zhruba stejné,“ vysvětluje Václav Haman starší, který je pro svého syna trenérem i sponzorem. Osmičlenné finále uniklo

mladému střelci o 2 body ve vzduchovce a o 7 v malorážce. „Olympiáda je nesmírně psychicky náročná a řada ostřílených borců vyhořela. Vaškovy výsledky považuji za obrovský úspěch, protože ve svém věku ustál olympiádu velmi dobře,“ dodává.

Střelci byli se 2 zlatými a 1 stříbrnou medailí naším jednoznačně nejúspěšnějším sportem. Kateřina Emmons získala právě ve vzduchové pušce vůbec první medaili na olympiádě, kterou pak doplnila stříbrem z malorážky a v trapu vylepšil střeleckou bilanci o další zlato David Kostecký. „U Kateřiny Emmons se medaile očekávala, ale nikdo o tom nechtěl moc mluvit. Po zisku zlaté bylo vše v pohodě, vedení bylo spokojené a byl klid,“ vysvětluje Václav Haman mladší. „Kateřina odvedla fantastický výkon, ale někdy mně připadá, že je po olympiádě trochu ve stínu oštěpařky Špotákové. Pro mě je Emmons jednoznačnou sportovkyní roku, která nemá konkurenci. Bohužel střelba není mediálně tolik zajímavá jako některé jiné sporty,“ trochu si postěžuje jeho otec, který by velice rád vytvořil svému synovi podmínky pro další olympijský cyklus. Nezbytní jsou pro to sponzoři, kterým jsou schopni nabídnout zajímavou reklamu.

Ve stejných disciplínách jako Václav Haman střílí také manžel Kateřiny Emmons Američan Matt Emmons. V malorážce v poslední ráňe střelil pouze 4,4 a přišel o téměř jisté zlato, podobně jako před 4 lety na OH v Aténách, kde zase namířil na sousední terč. „Poslední rána je vůbec o nervy a podle rychlosti spuštění bylo znát, že vystřelil dříve. Mezi střelci se o něm hodně mluvilo, protože už na druhé olympiádě udělal chybu při posledním výstřelu.“ Emmons je známý tím, že má doma v USA asi 20 zbraní, jak je na tom český střelec? „Dvacet zbraní, to je Amerika. Já mám jednu vzduchovku a jednu malorážku, pro zajímavost malorážka stojí asi 120 000 Kč a za vzduchovku jsem dal v době, kdy euro byla za 28 korun, 1 700 euro,“ usmívá se Haman.

V Číně pobýval od 1. do 19. srpna. „Moc jsem toho ale neviděl, protože i když byl třeba půlden volna, nechtěl jsem nikde courat, protože mě čekal ještě 17. srpna druhý závod.“ Byl se nakonec podívat na náměstí Nebeského klidu, na tržnici a také na čínské zdi. Zážitkem pro něho byla také setkání se známými sportovci v olympijské vesnici, třeba s tenistou Federerem či s čínskými basketbalisty, a především účast na slavnostním zahájení olympijských her v Ptačím hnízdě.

Jak vůbec probíhá příprava střelce? Běžec běhá, cyklista jezdí na kole, ale střelec? „Denně střílím podle období dvě až pět hodin. Před olympiádou jsem si chtěl vyčistit hlavu, tak jsme na 5 dnů odjeli s tátou do Tater. Pak jsem absolvoval v Plzni soustředění a pak jsem zase několik dnů nestřílel, abych si nezavařil hlavu. I Matt říká, že před velkým závodem třeba 14 dnů vypustí, aby si vyčistil hlavu. Nejde ale o úplné vysazení, udržuje se

fyzička, probíhá rehabilitace a upevňuje se i psychika. "Součástí střelecké přípravy je samozřejmě i posilování nebo běh.

Hamanovi jenom nestřílejí, ale zbraně také seřizují a opravují. „Říkal jsem si, co budu jednou po skončení s vrcholovým sportem dělat. Nad střelícím hodně přemýšlím a jednou chci provádět opravy zbraní pro sportovce a vyrábět doplňky, které se používají třeba při míření. Zbraně nejsou úplně dokonalé, občas se musí seřadit.“ O tom, že v přístupu ke svému sportu nic neoponechávají na náhodě, svědčí i to, že pomocí lupy přebírají střelivo. „Nevím jak ve světě, ale u nás jsem velká výjimka. A poškozeného střeliva se najde poměrně hodně. Spousta lidí tohle zlehčuje, ale my si myslíme, že při rozptýlu zbraní je to nezbytné a výsledkům to pomůže. A pro to dostat se do světové špičky je nutné udělat vše.“

Haman je členem mysliveckého sdružení v Mlázovicích, členy jsou i jeho otec a dědeček. „Do Svatojanského Újezda jsem dřív jezdil hodně často, teď už to tak časté není, jezdím tam hlavně kvůli myslivosti.“ Letos poprvé s doprovodem slovil srnce. „Myslivost je u nás především o práci, kdežto v Americe to jsou opravdu lovci. Myslivost je pro mě také relaxace, pobyt v přírodě, často přijdu do lesa, sednu si na posed, prospím se a pak jdu zase domů.“

Trénuje doma na Bradech u Jičína, v Plzni, kde je členem klubu SKP, v Poděbradech nebo v Manušicích. „Je potřeba jezdit po více střelnicích, aby si člověk nezvykl jen na jednu. Každá střelnice má své specifikum,“ říká.

Po olympiádě se těšil na dovolenou se svou motorkou Suzuki Bandit 600. Na Slovensku na dovolené nakonec byl, ale motorka ještě nebyla hotová. Jel si pro ni den po našem rozhovoru. Čekalo ho také mistrovství republiky a hlavně začátek nového olympijského cyklu. Do něho přeji mladému střelci hodně úspěchů a aby v Londýně 2012 napodobil třeba Kaťerinu Emmons.

Pavek Šubr, foto: autor

NA MARATONU se představilo čtyřicet Bělohradáků

Celkem 500 účastníků se postavilo na start letošního ročníku Amulet maratonu Podkrkonošim na horských kolech, potěšitelné je, že více než čtyřicítka byla z Lázní Bělohradu. Nejlépe z nich si vedli na 90 kilometrové trati Jiří Štefan a na 50 kilometrové Miroslav Kraus, potlesk si zasloužili i Vojtěch Záveský starší, který absolvoval dlouhou trať, čtvrtý v kategorii nad 50 let na kratší trati František Paďour či desetiletý Martin Šubr a dvanáctiletý Ondra Bajer, kteří úspěšně objeli kratší trať, a mnoho dalších. Mezi ženami na dlouhé trati kralovala pracovnice firmy Deprag Jitka Bičíšková, na kratší předvedla kvalitní výkon Jana Riedelová.

V závodě na 90 km, kde závodníci čekali okruh z Lázní Bělohradu přes Pecku, Zvičinu, Miletín, Dachovy, Konecchlumí, Lužany, Hřídalec a Lány zpět do Lázní Bělohradu, zvítězil s více než sedmiminutovým náskokem Aleš Kestler z Yogi racing Ostrava. Na 50 kilometrové trati, kde závodníci nejezdili úvodní část přes Pecku, Zvičinu, Bílou Třemešnou a Miletín, potom dominoval Tomáš Stuna z CK Plastochem. Smůlu měl čtvrtý v cíli Michal Kaněra, kterého z vedoucí pozice odsunul zhruba 3 kilometry před cílem defekt.

Organizátoři závodu chtějí tímto poděkovat všem pořadatelům a sponzorům, bez jejichž pomoci by nebylo možné závod uskutečnit. Pro všechny pořadatele a pomocníky na trati závodu jsou největší odměnou jak slova chvály od nejlepších na stupních vítězů, tak právě čtyřicítka startujících z Lázní Bělohradu.

Výsledky, 90 km: 1. Kestler (Yogi racing Ostrava) 3:48:05, 2. Sáblik (Scott Scania Team Kolín), 3. Horák (RockMachine Cyklomax) oba 3:55:11, 24. Štefan (Carla Dvůr Králové) 4:26:34, 31. Záveský ml. (Velo Kuba) 4:34:27, **ženy:** 1. Bičíšková (Design Weld) 5:27:34, 2. Zemanová 5:35:41, 3. Galajdová (obě Kladno) 7:48:57.

50 km: 1. Stuna (CK Plastochem) 1:54:34, 2. Rauchfuss (CK MTB Hlinsko) 1:56:15, 3. Zezenka (Cyklomax Rock Machine) 1:56:25, 51. Kraus 2:22:08, 67. Vaněk (oba Lázně Bělohrad) 2:25:26, **ženy:** 1. Jansová (Česká spořitelna MTB) 2:16:43, 2. Tlaková (Loko Trutnov) 2:21:49, 3. Drahovzaková (Bike klub Kutná Hora) 2:26:04, 9. Riedelová (Velo Kuba Lázně Bělohrad) 2:39:23.

Pavel Šubr, foto: Jaroslav Voves

Příhody kapříka Pepíka

aneb čím se zabývá kapitán Flint, když zrovna nepluje na lodi

V srpnu jsem obdržel poštu: *Kamarádi, je léto a tak se všichni trochu vznášíme. Připomínám – křtiny 3 CD „Příhody kapříka Pepíka“ jsou příští čtvrtěk 28. srpna v 16.00 hodin v pizzerii Venezia, Anglická ulice 9, Praha 2. Kapitán Flint alias František D. Skořepa.*

Tak hurá, pomyslel jsem si. Další pohádky pro děti jsou na světě. Po dobrodružství dráčete Bůby tentokrát kapřík. A není to obyčejný kapřík, je to Pepík žijící v rybníku Pardoubek. Mluví, má spousty kamarádů v rybím i lidském světě a jeho život je plný dobrodružství. Křest si nenechám ujít, jak znám Flinta, bude to velké a veselé.

Veselo bylo. Pizzerie Venezia praskala ve švech, několik kameramanů a fotografů se střídavě hromadilo před Františkem Skořepou, Lucií Vondráčkovou, Lubomírem Lipským, Magdou Malou a dalšími celebritami, které přišly podpořit křest sady tří CD. Než se všichni patřičně posilnili, uběhla hodina, a tak místo v 16 hodin se v 17 hodin ozval hlas příjemné moderátorky, která k mikrofonu pozvala autora pohádek, textaře, skladatele hudby a spoluproducenta CD, bělohradského rodáka Františka D. Skořepu. Konečně jsem se dozvěděl, že D. je zkratka jména David (čili autor byl představen jako František David Skořepa), ačkoliv při soukromých rozhovorech František tvrdí, že D. znamená něco jiného (nebudu uvádět, co).

K vrcholům křestního obřadu patřilo vystoupení pana Lubomíra Lipského, který je na svůj věk neobyčejně vitální a

hlavně má obrovský nadhled a smysl pro humor. Jeho krátké vystoupení vyvolalo u všech přítomných vlnu smíchu doprovázenou dlouhým potleskem.

Podmínkou autora bylo, že křest musí být vykonán nikoliv šampaňským, ale pivem. Sadu 3 CD pokřtil pan Lubomír Lipský a Doc. Marcel Novotný, významný pražský stomatolog a přítel Františka Skořepy. Kvalitu díla vyzdvihla též Lucie Vondráčková, která se přiznala k tomu, že to byla vlastně ona, která po vydání Dráčete Bůby přemlouvala Františka D. Skořepu k napsání dalších pohádek pro děti. Při křtu autor poděkoval všem, kteří mu ve vydání pomáhali a podporovali ho, jmenovitě poděkoval všem účinkujícím, producentům a výtvarnici. Poté se odebral – jako správný námořník – na skleničku rumu. Hlavním sponzorem Příhod kapříka Pepíka je Město Lázně Bělohrad, které má na bookletu svoji propagační stránku. Zájemci o zakoupení 3 CD v ceně 300 Kč se mohou přihlásit v kanceláři základní školy, která prodej zprostředkovává.

Jaroslav Jirásko, foto autor

Skauti na Brdě

Od 4. srpna proběhl čtrnáctidenní tábor bělohradských skautů, tentokrát na Brdě u Nové Paky. Na tomto místě byli v průběhu posledních patnácti let již potřetí, tentokrát s celým střediskem. To znamená: skauti, skautky, vlčata a světlušky. Děti spaly v klasických stanech s podsadou, poblíž stála samozřejmě kuchyň se zásobovacím stanem a jídelna. Tam chodilo 35 účastníků tábora na baštu, kterou jim připravoval první týden tandem kuchařů Mirek Špicar a Kateřina Rýdlová a druhý týden Václav Trnka s Jarčou Jedličkovou.

Každý oddíl měl z domova připraven program. Skauti a skautky využili místního prostředí a zaměřili se na pověsti Novopacka, ti menší si hráli na strašidla. Nečekaným zpestřením bylo přistání balonu na louce u tábora. Po dva dny u skautů také pobývala parta mladých rytířů ze skupiny historického šermu a lukostřelby. Ti si postavili svůj historický stan na okraji tábora a každého ochotně zasvětili do tajů šermu a lukostřelby. Pro velký úspěch mladí bojovníci slíbili, že příští rok přijedou za bělohradskými skauty do jejich tábora zase.

Program běžel jako voda, chvíle napětí při stezce odvahy, kdy se osvobozoval na hradě Kumburku Drákula, střídaly chvíle her a koupání ve štěpanickém rybníce.

Ke každému táboru patří i výpravy do okolí i vzdálenější výjezdy. Letos například na jarmark starých řemesel v Kohoutově a do ZOO ve Dvoře Králové.

Jak sdělil vedoucí celé akce Lubor Bajer, místo je to kouzelné, ale za deště jen velmi těžko dostupné, což se ukázalo poslední den, kdy bylo třeba odvézt táborové vybavení domů.

Zvláštní poděkování patří vedoucím, kteří se plně věnovali dětem a také všem, kdo pomohli s přípravou, průběhem, likvidací vydařeného tábora.

Tábory jsou krásné, ale bohužel krátké a jejich čas se naplní velmi rychle. Teď je třeba žít celý rok skautským životem a těšit se na další tábor. Kam to bude, Lubor Bajer nesdělil. (las, jip)

Nenažraní pardoubští kapři ...

Start Maratonu horských kol

